

הישיבה

הגליון לבן הישיבה

מרן הגרי"ש אלישיב: "המופת הגדול ביותר שראיתי בימי חיי!"

מעשה שהיה כשנולד לו בן נין, ואמרו לו שהסנדק לבן נינו אינו רואה פני גהינום. תגובת רבינו היתה: "כל ימי חיי אני עובד להיכנס לגן עדן בדלת הראשית ולא בדלת צדדית!"

תגובת רבינו היתה: "כל ימי חיי אני עובד להיכנס לגן עדן בדלת הראשית ולא בדלת צדדית!" הוא לא ביטל את הסגולה, אלא נתן את המבט הנכון על העניין! מברכות לבד לא נהיים תלמידי חכמים רבינו סיפר, שבהיותו כבן חמש שנים לקחוהו הוריו למרן החפץ חיים זיע"א כדי שיברכו.

רבינו תיאר את מראהו של מרן החפץ חיים זיע"א, וסיפר כי החפץ חיים בירכו שיגדל כמו שני זקניו הגדולים, מרן בעל ה"לשם" זיע"א והגאון הצדיק רבי משה אראנער זצוק"ל (ידיד נעוריו של החפץ חיים). הוסיף רבינו ואמר: "החפץ חיים ידע מה לברך ואיך לברך!" אך מיד לאחר מכן הפטיר רבינו: "מברכות לבד לא נהיים תלמידי חכמים, כדי להיות תלמיד חכם צריך לעמול הרבה. העיקר הוא העמל העצמי בתורה."

מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל

כאילו שאין לו עבירות

פעם אחת עלה מאן דהו לבית רבינו, ושטח לפניו את צרותיו ובעיותיו השונות, ואמר שהוא מרגיש שהכל נובע מחמת עין רעה שנותנים בו אנשים שונים, המקנאים בהצלחותיו ולכן הוא נקלע לצרות גדולות כאלו.

לאחר שיצא הלה מחדר רבינו, אמר רבינו: "היה כאן אצלי מישהו שביקש סגולה נגד עין הרע, הוא חושב שכל הבעיות שלו מגיעות מעין הרע. אלו שחושבים שהבעיות שלהם מגיעות מחמת עין הרע הם בעלי גאווה. וכי חסרות להם עבירות? וכי פשטו במעשיהם ומצאו עצמם נקיים מכל חטא ועוון עד שהסיבה היחידה לבעיותיהם נובעת מעין הרע או מעוונות הדור?"

אין זה אלא גאווה גדולה!

מי שיש לו צרות, עדיף שיפשט במעשיו ויתקנם!

(מתוך גדולה שמושה)

אחד ממקורביו של מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל זכה לרגע נדיר במחיצתו, התגלגלה השיחה לעניין 'מופתים', ואז אמר לו רבינו: המופת הגדול ביותר שראיתי בחיי, היה, כשעליתי לבקר את מרן הגר"ז ר בענגיס זיע"א, כשבועיים לפני הסתלקותו. הרב בענגיס היה חלוש ומיוסר, אולם תוך כדי שיחתנו במילי דאורייתא, ציטט לי סעיף קטן שלם מדברי הש"ך מילה במילה, תוך ציון מיקומו המדויק של הש"ך. זהו המופת הגדול ביותר שראיתי בימי חיי.

פי צדיק יגהה חכמה

אם גוללנו מעט את יחסו של רבינו לענייני מופתים, שומה עלינו להרחיב את היריעה בעניין זה אגב אורחא:

בתו של רבינו, הרבנית הצדקנית ע"ה, אשת מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, התארכה בביתו בשבת קודש, ובזמן הסעודה סיפרה לאביה סיפורים שונים מן המופתים הגדולים והישועות מחוץ לגדרי הטבע שהיו אצל חמיה מרן בעל ה"קהילות יעקב" זיע"א. היה זה עדיין בזמן חיי חיותו.

לאחר שסיימה לספר, שאלה את אביה רבינו: "נו, טאטע, וואס זאגסטו?" ("נו, אבא, מה תאמר על סיפורים אלו?")

אמר לה רבינו: "כתוב בתהילים 'פי צדיק יגהה חכמה ולשונו תדבר משפט תורת אלוקיו בלבו לא תמעד אשוריו'. אם פיו של הצדיק הוגה רק דברי חכמה, ולשונו מדברת רק משפט ובלבו יש רק את תורת אלוקיו, יכול להיות כזו מציאות שתמעד אשוריו? זה הרי לא יכול להיות! ולכן כל ברכותיו והיוצא מפיו מתקיימים. כלומר, הדברים הם מפורשים בפסוק ואין שום אפשרות אחרת!"

לגן עדן בדרך הראשית

את יחסו של רבינו לסגולות שונות, ניתן ללמוד ממעשה שהיה עמו. היה זה כשנולד לו בן נין (כידוע, זכה רבינו לראות בחייו גם נכדי-נינים, דוד שיש, דבר נדיר עד מאוד), ואמרו לו שזוכה להיות הסנדק לבן נינו אינו רואה פני גהינום (עיין לקט יושר יו"ד עמ' 52).

בחור יקר

מערכת 'הישיבה' שמחה להגיש לפניכם בזאת את עלון 'הישיבה' במהדורתו החדשנית והמורחבת.

במסגרת השינויים שערכנו בעלון, כאשר תחזינה עיניכם מישרים, הוספנו בין דפיו הרבה מאוד תוכן מעניין, מרתק ובעיקר מעודד ומחזק.

אנו מקווים כי תמצאו בעלון זה, כל אחד לפי תכונותיו ויכולותיו, דברי חיזוק ועידוד שיסייעו לכם להשקיע את עצמכם בלימוד התורה, כשאיפתו של כל בן ישיבה, בכל הדורות ובכל הזמנים.

ראש חודש אייר מהווה מצד אחד התחלה חדשה, ומאידך זמן קיץ כולו הוא הזמן בו נהוג ברחבי הישיבות לחתום את שנת הלימודים. ידוע ש"הכל הולך אחר החיתום", ועל כן שומה עלינו כבני ישיבות לעשות את כל המאמץ האפשרי כדי שהחיתום של שנת הלימודים תשע"ז יהיה על הצד הטוב ביותר.

את העלון הנוכחי, הראשון בסדרת העלונים המורחבים, הקדשנו לנושא זה של התחלות חדשות. התחלות אלו הן מנוע הצמיחה של יהודים עובדי ה' העוסקים בתורתו, כפי שאתם בוודאי יודעים, וכפי שהבאנו לידי ביטוי במדורים השונים.

חז"ל כבר קבעו בחכמתם הרבה וברוח קדשם, כי "הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו". זאת, אם כן, ההזדמנות להזכיר לכם שעם פתיחת הזמן החדש בהיכלי הישיבות, גם המוקדנים של 'מוקד הישיבה', חוזרים לפעילות מלאה, עם כוחות מחודשים והרבה מאוד רצון ויכולת לעזור ולסייע בעז"ה בכל בעיה ובכל התמודדות שבחורי ישיבה, בכל הגילאים ובכל הישיבות, מתמודדים מולה.

אנו תקווה כי תפיקו מהעלון את המירב והמיטב.

שאו ברכה בעמלכם וזכרו כי העולם כולו תלוי בהבל פיהם.

בהצלחה
העורך

פנה רבי אריה לייב לאביו הגדול ותהה באוזניו: "מעניין אם מי שילמדו בספר הזה, ידעו להעריך ולהבין כמה התייגענו והשקענו כדי שהוא יהיה ברור

יעקב א. לוסטיגמן

בתקופה בה היה מרנא החפץ חיים עסוק בכתיבת חיבורו הגדול 'המשנה ברורה', היה בנו רבי אריה לייב מסייע על ידו. יחד הם היו מייגעים את עצמם בלימוד ההלכה ביסודיות, נזהרים שלא להחמיץ אף פרט, ומקפידים להוציא מתחת ידם סולת נקיה מכל שמץ של פסולת, מנפים אותה בשבעים ושבע נפות, ומשקיעים את כל כוחם בחיבור הגדול שלימים הפך להיות ספר ההלכה הבסיסי ביותר, אשר לפיו צועד עם ישראל כולו.

באחד הלילות הארוכים, בעודם מתייגעים מעל ומעבר לכוחותיהם, פנה רבי אריה לייב לאביו הגדול ותהה באוזניו: "מעניין אם מי שילמדו בספר הזה, ידעו להעריך ולהבין כמה התייגענו והשקענו כדי שהוא יהיה ברור ויסודי כל כך".

הביט בו החפץ חיים במבט אוהב, והשיב: "ראה את אותם פועלים הסוללים מסילות ברזל לרכבות המהירות. במשך שנים הם עובדים, מסתתים אבנים ומכנינים את התשתיות, קודחים יסודות ומניחים את פסי המסילה, מהדקים ומחברים אותם זה לזה, וממשיכים באותה המלאכה. שנים על גבי שנים הם עמלים. הנוסעים על הרבים שיסעו ברכבות הרבות שיחלפו על פני המסילות הללו, לא ידעו להעריך את

העבודה הקשה, אבל לא לשם כך הפועלים הללו עמלים, הם עושים זאת על פי ציווי המלך, זוהי חובתם עלי אדמות.

"כך גם אנו, הלומדים אולי לא ידעו להעריך את ההשקעה שלנו, אבל לא זו היא המטרה שלנו. את כל הכוחות והמאמצים אנחנו משקיעים כי זוהי חובתנו בעולם הזה, ולא כדי שמי שילמדו בספר ידעו להעריך אותנו על המאמצים הגדולים".

•••

כל בחור, בכל ישיבה ובכל עת, הוא במובן מסוים כמו אותו פועל שסולל את הדרך עבור הרכבות שיבואו ביום מן הימים. כל השקעה וכל טרחה, היא חלק מאותה חובה קדושה המוטלת על כל אחד ואחד מאתנו.

נכון, לא תמיד תדע הסיבה להעריך אותנו. לפעמים ההערכה תבוא רק אחרי חודשים או אפילו שנים, אבל היעד שלנו לא אמור להיות הערכה, לא זו היא המטרה שלנו. אנחנו אמורים להשקיע ולטרוח כי זוהי חובתנו בעולמנו.

עם זאת, חז"ל הקדושים כבר הקדימו ואמרו שמוטב לו לאדם שיעסוק בתורה שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה. על אחת כמה וכמה כשמדובר בבחורים צעירים, בתקופת הנעורים בה חיי החברה הם חלק חשוב מאוד בחייו של האדם. אל לו לבחור לייסר את עצמו על כך שהוא נהנה מהעובדה שחבריו ורבותיו מעריכים אותו.

אבל אם לא זכית שיעריכו אותך כראוי, בעודך מחכה שיקויים בך "סוף הכבוד לבוא", היזכר לרגע במשל הנפלא של החפץ חיים, וזכור שאחרי ככלות הכל, לא באנו לכאן אלא כדי לעשות רצון אבינו שבשמים.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

המוקד לבני הישיבות מיסודו של ארגון אחינו
הישיבה

אחד המסמרים שחדר אל תוך הגולגולת אי אפשר היה להוציא, וגרם לו לכאבים ויסורים תכופים, ואך בניסי ניסים לא פגע במוחו. המסמר גרם להפרשות ולכאבי תופת, אבל הרופאים טענו שאם יגעו במסמר זה, קיימת סכנה מוחשית לפגיעה במח

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בסיפור מפעים על כח התורה שמסייעת ללומדיה

אף מסמר לא גרם לזיהום, דבר שנחשב אף הוא לתופעה נדירה, בהתחשב במספר שהיה בגופו.

שמירת השבת הכניסה אותו לעולם אחר, עולם של יהודי, עולם של מצוות, עולם שבו אי אפשר לעשות כל מה שרוצים. ודוקא החיים הללו, הביאו אותו לעונג רוחני שלא הרגיש מעודו.

בשלב מסוים הוא הבין שאי אפשר להסתפק רק בשמירת השבת. והחליט להתקדם הלאה. לימוד התורה מתוך עמל ויגיעה היתה המשמיה הבאה שלו. הוא ידע שהחיים האמיתיים תלויים רק בזה. הוא ראה ביתר שאת כיצד השי"ת משגיח עליו, ומפקח על כל צעד שהוא עושה, תחושת האמונה מלוא אותו בכל דרכיו ופעולותיו. החשק להתקרב להשי"ת גובר מיום ליום, וככל שההתלהטות גוברת, הוא מבין שהדרך היחידה היא דרך התורה.

ואז מגיע השלב שבו הוא מחליט לעשות את הצעד הגורלי, ולחזור באמת ובתמים בתשובה שלימה אל בוראו. הוא מגיע לשיבה לבעלי תשובה, עולה ומתעלה בלימודיו, עד שמגיע לדרגה של בן תורה אמיתי, היודע ללמוד דף גמרא עם ראשונים ואחרונים. להזכירם: המסמר שחדר לגולגלתו, עדיין נשאר שם, וגורם לו מידי פעם לכאבים חזקים מאוד. אבל את הנעשה אי אפשר להשיב, כיון שהרופאים חזרו ואמרו כל הזמן שכל נגיעה במקום בו 'יושב' המסמר, עלולה להיות קטלנית.

כחלוף מספר חודשים מאז הכנסו לשיבה, השתתף בשיעורו של ראש הישיבה, שהסביר את דף הגמרא עם הרשב"א. מידעו לא הבין את דברי הרשב"א, אבל לא התיאש, והמשיך להתייגע בעמלה של תורה.

הוא פורש לחדר צדדי, ומתעמק בדברי הרשב"א. תוך כדי המאמץ המוחי, הרגיש רטיבות וזיעה בראשו, אבל לא התחשב בכך. הוא מחזיק את ה'טישו' בידו, מנגב כל העת את המים הניגרים מראשו, וממשיך לעמול ולעמול על דברי הרשב"א.

'לא אקום ממקומי עד שאבין למה התכון הרשב"א בדבריו', אמר לחברותא שלו.

הוא לא קם. אבל מישהו אחר קם במקומו. בשיאו של המאמץ המוחי שהשקיע בהבנת דברי הרשב"א, תקף אותו כאב חד במיוחד, המסמר הבקיע את בשר הגולגולת, עד שחציו של המסמר כבר היה בחוץ...

בניתוח קל ומהיר בראש הוציאו גם את החצי השני, ומסכת הכאבים הנוראה באה לידי סיום---

את המסמר שנפלט מהגולגולת באורח כל כך ניסי, הציב בתוך מסגרת גדולה ומוזהבת, בסלון ביתו. ומאז הוא מראה לכולם את 'המסמר' של הרשב"א...

כדי לידע, להודיע ולהודע, שכתר תורה נתון לכל אחד מישראל. ומי שמתמסר לעמלה של תורה- התורה בעצמה תשמש לו מנוף להצלה!

(מתוך הגדה של פסח חשוקי חמד)

מתוך הסיפור דלהלן אפשר יהיה ללמוד, עד כמה התורה מסורה לכל אחד, ועד כמה יש בכוחה של התורה לסייע בידי כל אחד, המקבל על עצמו לקיימה באמת ובלב שלם.

מי שיתקל כיום בדמותו של האברך המדובר, עטור הזקן והפאות, לא יוכל לתאר לעצמו מה עבר על האדם הצעיר הזה בשנים האחרונות.

גם לא בטוח שכל האלה הנפגשים עמו, יודעים שבגופו נמצאים עדיין למעלה משמונים (!) מסמרים, ברגים ו'אומים', שחדרו לכל איברי גופו בפיגוע חבלני, אחד הקשים שידעה ירושלים.

עוד בטרם נפגע אנושות בפיגוע הקטלני שהיה במדרחוב בן יהודה בירושלים עברו על איש זה צרות ותהפוכות לרב, אבל

מאותו רגע שהמחבל התפוצץ במרחק מטר אחד ממנו, השתנו חייו מן הקצה אל הקצה.

האיש שהיה במקום עם חבר נוסף. החבר, ספג בורג אחד בלבד מכמות הברגים העצומה שהיתה מחוברת לחומר הנפץ של המחבל. הבורג היחיד חדר הישר למוחו, ולאחר שבועות של יסורים קשים נפטר החבר לבית

עולמו, יקום השם דמו.

מידעו, לעומת זאת, ספג כמאה ברגים ומסמרים אל תוך גופו. שוו בנפשכם במה מדובר: מאה חומרים מתכתיים חדרו אל תוך הגוף!

בהגיעו אל בית החולים, הוגדר מצבו כ'קשה מאוד', והרופאים הוציאו מגופו רק את מה שמוכרחים להוציא, דהיינו את הברגים ש'התיישבו' במקומות רגישים במיוחד, והשארתם שם היתה עלולה ליצור זיהומים קשים וסכנות מידיות.

אחד המסמרים שאי אפשר היה להוציא, ושגרם לו לכאבים ויסורים תכופים, היה זה שחדר אל תוך הגולגולת, ואך בניסי ניסים לא פגע במוחו. המסמר גרם להפרשות ולכאבי תופת, אבל הרופאים טענו שאם יגעו במסמר זה, קיימת סכנה מוחשית לפגיעה במח.

במקביל הם הזהירו את הפצוע שצריך לעמוד על המשמר שעשרות המסמרים שנתרו בגופו לא יגרמו לזיהומים, העלולים להביא לתוצאות קטלניות, חלילה.

הדברים היו ברורים ושקופים: מסמר אחד שיעלה חלודה, עלול להביא לזיהום קשה בכל חלקי הגוף, והשאר- כבר ברור מאליו! בהיותו בבית החולים, ובראותו איך עד לרגע זה שמר עליו הקב"ה מכל משמר, התעורר מאוד בתשובה, ופנה אל אחד הרבנים שידריכנו בעצה טובה וישרה כיצד יהא בידו לשמור על גופו מזיהומים.

הרב ההוא אמר לו שאם יקבל על עצמו לשמור שבת, הקב"ה ימשיך לשמור עליו. האיש קיבל על עצמו את שמירת השבת, ומצבו הלך והשתפר.

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

דבריו היוצאים מן הלב פלחו את ליבי. לא, בכך איני מעוניין, לא ידעתי עד היכן הדברים מגיעים. כמה צער גרמתי לשכינה, כמה פעמים סלקתיה - החלטתי לנקוט בתשובת המשקל, אני אגרום להשראת השכינה כאן!

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל על הזקן מעל גיל 90 שסיפר לו ולהבריו סיפור מדהים

ומה אומר לכם, זה היה קשה. ככל ההתחלות הקשות. אבל
בנחישות ובנחרצות הורעפה עלי ממרום כזו מתיקות התורה, עד
שאיני מסוגל לעזוב את הגמרא. מעיד אני, בנאמנות, כי מתוקה
היא מדבש ונופת צופים!...

הסטייפלר זצ"ל אמר לי, שמימות עולם לא היתה כזו סיעתא
דשמיא ללמוד התורה כבדורנו-

האם אנו מנצלים אותה?!

והכונה, לרוחניות ולגשמיות כאחד!

אני, עוד אכלתי "ימים" אצל בעלי בתים. איזו עניות היתה, להם
לא היה מה לאכול, ולנו מכל שכן! לא בכל יום משובצים

היינו לארוחת חסד. היו ימים שרעבנו מלכתחילה. מראש
ידענו שאין מה לאכול. והיו, שרעבנו בדיעבד. חשבנו

שיהיה, ולא היה-

בחור ישיבה התעניין אצל חברו: "מה נותנים לך
שם לאכול?"

ענהו: "אפילו לחם אין. נותנים דיסת גריסים,
קשיא", כך נקראה. הפטיר השני: "מצבך עוד טוב.

לך נותנים קשיא, ולי נותנים תרופים: היום לא השיגו,
בעל הבית חולה"...

ולמדו! אוהו, איך למדו!

כך בחורים, וכך אברכים!

המשגיח של ישיבת ברנוביץ', הגאון הצדיק רבי יעקב ישראל
לובצ'נסקי זצ"ל, ל"ד, סיפר לי, שבשעתו התגורר באיישישוק,

וה"חפץ חיים" בימי אברכותו, לאחר שחיבר את ספרו, נסע עם
בנו לכולל הפרושים באיישישוק, ללמוד בפרישות. ומובן, שאכלו

"ימים". אלו שהכירוהו, תמחו: וכי לפי כבודכם הוא, לאכול "ימים"?

ענה: "הן פסוק מפרש הוא: מי האיש החפץ חיים- אוהב 'ימים'
לראות טוב (תהילים לד, יג) אין 'טוב' אלא תורה (אבות פ"ו מ"ג)!"

ומבחינה רוחנית-

ל"שאגת אריה" זצ"ל לא היה ש"ס! שואל היה מסכתות מבעלי
הבתים! לרבי ישראל סלנטר זצ"ל לא היה ש"ס! למד בספרים שאולים!

בכל ישיבת סלבודקא היה רשב"א אחד, "שיטה מקובצת" אחת!
היה תור לעיון! כמה התיגענו בש"סים משובשים, דפוס זיטומיר,

עד שמצאנו שהגרסה בש"ס דפוס וילנה מתוקנת!
והיום, כזה שפע, ספרי ראשונים ואחרונים, מפרשים ומלקטים,
אין תרופים!

שמעתי מרבי חיים שמואלביץ זצ"ל: כמה כואב הלב! בחור
יושב ולומד, הרי הוא בגן עדן. והפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי

שיחה, מאכילים אותו גחלי רתמים (חגיגה יב ע"ב, עבודה זרה ג
ע"ב), והרי זה גיהנם-

מעצמו, מיוזמתו, מגרש עצמו מגן העדן, לקלחת הגיהנם!...

(מתוך והגדת הגדה של פסח הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל)

זכורני. בבית המדרש בו למדנו היה יהודי זקן שהפליג מעבר
לגיל תשעים, וממש לא פסק פיו מגרסה. כה שקוע היה בלימודו,
שגם את סעודתו היה אוכל בבית המדרש תוך עיון בספר, ולומד
עד שחטפתו שינה, ומיד בהתעוררו המשיך ללמוד. כך, מצאת
השבת ועד ערב שבת. בערב שבת היו באים נכדיו ללוותו לבית
אחד מבניו, ובמוצאי שבת היה שב לתלמודו. עוד זכורה לי דמותו
הכפופה על הגמרא הגדולה בה הביט בריכוז מתוך זכוכית מגדלת,
ונעימת קולו הצרודה, המתענגת על הלימוד. הוא היווה עבורנו
דוגמה להתמדה- וחייה.

פעם, כשהלך ליטול ידיו לפת שחרית, התלווה אליו
אחד הבחורים ושאלו, מהיכן זכה לכזה גישמאק,
לכזו מתיקות בתורה. האם זו תכונה מולדת, או
נרכשת? ואם נרכשת- כיצד?!

שמעו, ונטל את ידיו. ברך, ופסע למקומו. בצע
ה"מוציא" ואכל "כזית", הגביה עיניו ואמר לשואל:
אם שאלת, אענה- קרא נא לכל הבחורים, כדאי
שגם הם ישמעו!

כמה בחורים היינו בבית המדרש? עשרים, אולי
מעט יותר, התאספנו סביבו. אני עמדתי מאחוריו,
הטינו אוזן.

פתח וסיפר-

זכיתי ולמדתי בישיבת וולוז'ין בעת פריחתה בהנהגת שני ראשי
הישיבה. הנצי"ב מוולוז'ין וה"בית הלוי" מבריסק זצ"ל. הייתי בחור
כשרוני, שאם לא כן לא הייתי מתקבל. אבל חשק ללמוד לא
היה לי, סברותי חביבות היו על ה"בית הלוי" ועודדני בחביבות על
ההתמדה הלוקה בחסר, אבל אני נהניתי מן הבטלה.

כל זמן ש'חלמתי' לעצמי, העלים עין. קיווה שמתיקות הלימוד
תמשכני להגביר שקידתי. אך יום אחד ראני משוחח עם שני
בחורים, ומפריעם מלימודם. וזה- לא!

פנה אלי בקול נוקב, ואמר: "וועלוואלע וועלוואלע, היודע אתה
שחז"ל הקדושים אמרו (בתנא דבי אליהו רבה, יח), שאפילו יחיד
היושב ועוסק בתורה הקדוש ברוך הוא יושב ושונה כנגדו? ואם
פוסק הוא מלימודו, הקדוש ברוך הוא מפסיק, כביכול בגללו?!

וועלוואלע וועלוואלע, היודע אתה מה שאמרו בפרקי אבות
(פרק ג משנה ב), ששנים היושבים ועוסקים בתורה שכינה שרויה
ביניהם, והקדוש ברוך הוא מאזין וכותב דבריהם?!

וועלוואלע- זעק בנהמת ליבו- האם אתה מעוניין לסלק את
השכינה מוולוז'ין?!"

דבריו היוצאים מן הלב פלחו את ליבי. לא, בכך איני מעוניין,
לא ידעתי עד היכן הדברים מגיעים. כמה צער גרמתי לשכינה,

כמה פעמים סלקתיה-

החלטתי לנקוט בתשובת המשקל, אני אשרה את השכינה בוולוז'ין!

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

המשגיח רבי שרגא גרוסברד זצ"ל מסר שיחה: "כולכם בודאי יודעים שרבי שמחה קסלה, עבר ניתוח. שלושה שבועות אח"כ באר' שמחה לביקורת אצל הפרופסור ושאל אותו: 'אני כבר יכול לומר שיעור בישיבה?'"

רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל מדבר על אש התורה שמלהטת את האדם

לא מסתבר. לפרופסור יש נסיון רב ופרקטיקה, הוא עשה הרבה ניתוחים, וחולים רבים עברו אצלו, אם הוא אמר שהרב יכול להגיד שיעור – כנראה שלא טעה באבחנתו.

אם הרב לא טעה והפרופסור לא טעה, היכן כאן הטעות?
[אתם בודאי מכירים את הסיפור: שנים באו לרב לדין תורה. אחד אמר – "הוא עשה לי כך וכך ומגיע שישלם לי". אומר הרב: "אתה צודק". בעל הדין השני אומר – "אבל הוא לקח לי, ואדרבה, לא אני חייב לו אלא הוא חייב לי"... אומר הרב: "גם אתה צודק". הרבנית שמעה זאת ושאלה את הרב: "כיצד יתכן שגם הראשון צודק וגם השני צודק?" אמר לה

הרב: "גם את צודקת"...

נו, אז מי צודק ומי טועה?

"התשובה פשוטה מאוד" – אמר המשגיח.

"לא הרב טועה ולא הפרופסור טועה.

השאלה היא מה נקרא "שיעור" אצל

הפרופסור, הוא למד באוניברסיטה, שם

הוא שמע שיעורים מהמרצה, מהפרופסור,

שישב ולימד עם "פיפ" [מקטרת] גדול.

המרצה אומר משפט אחד בשקט מילה

במילה, לאט לאט [אפשר ללכת ארבע אמות

באמצע], מסיים את המשפט, עושה הפסקה קצרה

ובינתיים כל הסטודנטים כותבים. אחרי זה עוד משפט

בנחת, בשקט, בקושי שומעים אותו, חלילה שלא יתאמץ... זה נקרא

שיעור אצל הפרופסור. שיעור אחר הוא לא מכיר. ואכן, שיעור כזה

באמת אפשר לומר גם שבוע אחרי ניתוח..."

הייתי רוצה שהפרופסור הזה יבוא ויראה כיצד ר' שמחה קסלה

אומר שיעור, ונראה האם גם אז עדיין היה אוהז בדעתו שמותר

לו לומר שיעור.

הוא לא יודע מהו לימוד התורה. התורה הקדושה אינה סתם

חכמה כשאר החכמות. שאר החכמות הן ידע בלבד. ידע אפשר

להעביר גם בנחת וברוגע, משפט אחרי משפט. התורה הקדושה

היא "כל עצמותי תאמרנה", אש! תלמידי חכמים כל גופם אש,

אם יש קושיה – זו קושיה!"

הילדים של ר' שמחה, סיפרו דבר מבהיל: אחרי כל שיעור, כשבא

הביתה, היה חייב להחליף את כל הבגדים העליונים שלו. הם היו

פשוט רטובים מזיעה ולא היה שייך ללבוש אותם. כה גדול היה

המאמץ שלו במסירת השיעור. כך לומדים ומלמדים תורה.

(מתוך 'יחי ראובן' – יתרו)

רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל

התורה נמשלה לאש. אש בוערת אינה עומדת על מקום אחד, היא מתנדנדת ונעה מכאן לשם ומשם לכאן. כאשר התורה הקדושה נכנסת באדם הוא מתלהט, נהיה אש, ממילא הוא מתנדנד.

כדאי לכם לשמוע את המעשה הבא:

בצעירותי למדתי בישיבת פוניבז' הקטנה. אחד ממגידי השיעורים שלנו היה הגאון הצדיק רבי שמחה קסלה זצ"ל [שבאחרית ימיו שימש כרב העיר קרית ספר]. הוא היה אדם חשוב מאד, היתה לו הסברה נפלאה כזו, שכל אחד יכול היה להבין את השיעור.

המשגיח של הישיבה היה רבי שרגא גרוסברד זצ"ל, תלמיד של רבי שמעון שקופ. בהמשך הוא התמנה להיות מנכ"ל החינוך

העצמאי, אבל קודם לכן היה משגיח לעילא ולעילא!

פעם נחלה רבי שמחה זצ"ל והוצרך לעבור ניתוח.

אנו, התלמידים, באנו לבקרו בבית החולים "אסותא"

בתל אביב. עברו כמה שבועות מהניתוח, והמשגיח

מסר לנו שמועס, שיחה, ובה סיפר לנו כך: "כולם

בודאי יודעים שאחד הר"מים, רבי שמחה, היה חולה

ועבר ניתוח. ובכן, שלושה שבועות אחרי הניתוח בא

ר' שמחה לביקורת אצל הפרופסור המנתח ושאל אותו:

"אני כבר יכול לומר שיעור בישיבה?"

"כן" – אמר הפרופסור – "נו פרובלם, אין בעיות, למה לא?"

אבל ר' שמחה לא היה רגוע, הוא הרגיש בעצמו, שאינו מסוגל

עדיין לומר שיעור, קשה לו מאד, על כן שאל פעם נוספת: "בטוח?"

"ודאי" – ענה הפרופסור – "אין שאלה בכלל, הלא חלפו כבר

שלושה שבועות מהניתוח".

ר' שמחה בא הביתה. הוא פחד לומר את השיעור, הרגיש שזה

ממש לא שייך, החליט: אני לא אבוא לישיבה לומר שיעור, כי אז,

באמצע השיעור אאלץ להפסיק כי אראה שאיני יכול להמשיך,

מה יעשו? יחפשו מגיד שיעור אחר באמצע? אמר – אעשה קודם

נסיון בבית.

קרא לכמה תלמידים והתחיל לומר להם שיעור. לא עוברות

חמש דקות והוא מרגיש שהוא נקרע לשניים, לא שייך שימשיך.

סגר את הגמרא, ואמר לבחורים: "לכו לישיבה, אני לא יכול, אני

פשוט נחתך לשניים!"

"ואני שואל אתכם", פנה אלינו רבי שרגא גרוסברד זצ"ל בשיחה,

"מי טעה פה? הלא הפרופסור אמר שהוא יכול לומר שיעור, והרב

סבר שאינו יכול לומר – מי מביניהם טעה?"

"הבה נתבונן", המשיך המשגיח, "הרב ודאי לא טעה, הרי הוא

עשה נסיון, והוכח בברור שאינו יכול. אז מה, הפרופסור טעה?"

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

השאלה ששאל החפץ חיים: להגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל היתה הצלחה יוצאת מהכלל בכל כתביו, כל מילה ומילה מדויקת, כל קושיא קשה כברזל, ולמה לא מצינו בשאר גדולי ישראל, הן בדורות שלפניו והן בדורות שלאחריו, הצלחה כזאת?

מרן הגראי"ל שטיינמן שליט"א, על הסבא קדישא מרן רבי ישראל הכהן מראדין החפץ חיים זצוק"ל. מדוע זכה שספריו נתקבלו בכלל ישראל, על שמויעת שיחת המלאכים, ומדוע לא הגיע להלוייתו של הח"ח

זקנותו לביקור בלודז' שבפולניה, שם התארח בביתו של הגביר הנדיב ר' סנדר דיסקין ע"ה. ר' סנדר הקים בעיר ישיבה לצעירים בשם תורת חסד, ובמשך תקופה החזיק את הישיבה מכספו, הוא ביקש מהח"ח שיבוא לישיבה תורת חסד וישמיע דברי חיזוק לפני התלמידים, נענה הח"ח לבקשתו והגיע לישיבה ואמר שם שיחה מעניינת, כפי שסיפרו לי שני עדי ראיה שנוכחו באותו מעמד, הרב דוד הערש זילברשטיין הממונה על מחלקת עירובין ברבנות ת"א שהיה בשעתו מנהל עסקיו של ר' סנדר, ור' יהושע לייב גלברט מפ"ת אחיינו של ר' סנדר, זכר כולם לברכה.

החפץ חיים פתח ואמר, זמן רב מנקרת במוחי שאלה - להגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל היתה הצלחה יוצאת מהכלל בכל כתביו, הן בדרוש וחיזוק הן בתשובותיו והן בהגותיו לשו"ע. הדברים שהוא כותב ברורים ביותר ומאירים כספירים, כל מילה ומילה מדויקת, כל קושיא קשה כברזל, ולמה לא מצינו בשאר גדולי ישראל, הן בדורות שלפניו והן בדורות שלאחריו, הצלחה כזאת כל כך. השיב הח"ח, שאחרי מחשבה מעמיקה בעניין הגיע למסקנה, שמפני שבדורו של ר' עקיבא איגר הרימה ההשכלה ראש, והרבה יהודים כשרים שהיו לומדי תורה ומקימי מצוות פרקו עול, ומאחר שמן השמים יורדת סיעתא דשמיא לדור כולו, ואותם פורקי עול לא ניצלו אותה, עמד ר' עקיבא איגר וזכה בכל הסייעתא דשמיא, וזו היתה הצלחתו, כמאמרם ז"ל גמירי מן השמים מיהב יחיב משקל לא שקלי [בתענית דף כ"ה א']. דהיינו שמן השמים נותנים אבל לא לוקחים בחזרה, וכאשר אדם גדול מתאמץ אז בכל כוחו לזכות בתורה יוכל לקבל כל מה שנועד לדור כולו. מעתה, פנה הח"ח לבני הישיבה, הרי בזמננו עתה, כאשר כ"כ הרבה יהודים פרקו עול תורה ומצוות מעל צווארם, אם אתם תעשו מאמץ כראוי תוכלו לגדול ולעלות ולהיות כר' עקיבא איגר. עד כאן תוכן דבריו.

והוסיף רבינו שליט"א, דבדורנו מתעצמת השאלה למה לא צומחים כרעק"א, הרי כמה בני הישיבות יש ביחס לכלל ישראל, מעט שבמעט, והיה אפשר לזכות להגיע לזה. אלא שלא עמלים בתורה מספיק, אם יעמלו יותר יגיעו רחוק רחוק.

(כאיל תערוג)

שח רבינו שליט"א, סיפר לי הרב מפוניבז' זצ"ל שהיה אצל החפץ חיים לפני נסיעתו בפעם הראשונה בשביל ישיבתו למדינת הים ג' ימים מהשכם בבוקר עד חצות הלילה, משש בבוקר עד 12בלילה, וכל הזמן הוא דיבר רק עמו, וכל דבריו היו או על צרות כלל ישראל, או בעניין הגאולה העתידה, וכאשר היה מדבר מצרות הכלל היה בוכה בדמעות ממש, טפין גסין של דמעות, והתבטא "טרערן וויא באבעס", וכשהיה מדבר מהגאולה צהלו פניו מרוב שמחה, ואנחנו מדברים כמעט כל יום מהגאולה אבל בלי שום רושם וכן מהצרות ר"ל, אבל אצלו מה שדיבר הוא היה אז חי ומרגיש ממש. (ימלא פי תהלתך) והרב מפוניבז' זצ"ל מסר לרבינו דברים נסתרים מהשיחה המופלאה של החפץ חיים, וכמוס הוא אצלו.

כאשר החפץ חיים סיים את השיחה, הרב מפוניבז' ביקש לקבל המשך בעמוד הבא <<

רבינו מרבה לספר אודות הסבא קדישא עובדות והנהגות ששמע מעדים נאמנים, ובאחד הפעמים שהאריך לספר כמה וכמה עובדות, ואחד הנוכחים רמז שכבר הגיע זמן התפילה, אמר רבינו: אתם חושבים שאנו סתם מספרים כאן עובדות על הח"ח, דעו לכם שכל עובדה ומעשה זה לימוד לדרכי החיים והמשיך עוד לספר כהנה וכהנה.

רבינו אמר שלא זכה לראות את הח"ח, וכשנפטר הח"ח למד אז בבריסק, ורצה להגיע ללויה של הח"ח, אך לא היה לו מעות לנסיעה רגילה ברכבת, רק למשאית בלי גג, ואמו לא הסכימה שיסע כך. אמר רבינו בדרשה: שמה שמרן החפץ חיים זצוק"ל זכה שספריו נתקבלו בכלל ישראל, באופן מיוחד מאוד, מה שלא הרבה זוכים לזה ובפרט ספרו 'משנה ברורה' אשר נתקבל בתור פוסק אחרון, ואיך זכה לכזו סיעתא דשמיא? התשובה לכך היא, לפי שעשה הכל עם נקיות רק לשם שמים, בלי שום פני של נגיעות. וגם בהנהגת הדור א"א לתאר כמה הוא הציל את כלל ישראל, אמנם היו הרבה צדיקים, הרבה גאונים, אבל מי נתן את החותמת על כלל ישראל, רק מרן החפץ חיים זצוק"ל.

מרן רבי ישראל הכהן מראדין החפץ חיים זצוק"ל

המלאכים מספרים

סיפר ראש ישיבת סלבודקא הגאון ר'

מרדכי שולמן זצ"ל שבזמן מלחמת עולם הראשונה היה במינסק בסמוך לחפץ חיים באכסניא, והיה שומע את החפץ חיים אומר כל בוקר היום ניצחו הרוסים או שהיום הגרמנים ניצחו וכדו', ולמחרת נתפרסם בעיתון שכיוון את הדברים בדיוק. [הדגיש רבינו שהח"ח סיפר מה שהיה ולא מה שיהיה]. והיה לפלא בעיני הגר"מ שולמן איך שהח"ח יודע, עד שראה אח"כ בסידור אשי ישראל בברכת יוצר אור על התיבות ומשמיעים בקול דברי אלוקים חיים, שהמלאכים משמיעים זה לזה מה שקורה בעולם, והבין שהקדוש הח"ח זכה לשמוע מה שהמלאכים מספרים.

כן מצינו גם בספר חובות הלבבות (שער חשבון הנפש פ"ג) שכתב על הצדיק אשר יחיה בחשבון הנפש וז"ל, "ויהיה במדרגה העליונה ממדרגות החסידים ובמעלה הרמה ממעלות הצדיקים, ויראה מאין עין וישמע מבלי אזן וידבר בלי לשון וירגיש בענינים מבלתי חושים". והאריך רבינו שליט"א שמדרגה זו היה אצל הח"ח שעמל על שמירת הלשון ועמל ויגע בתורה בכל אבריו, והוסיף שנדמה לו שהחפץ חיים מימיו לא אמר מילתא דליצנות או גלייך ווערטיל... כדרך רובא דרובא דאינשי.

(מזקנים אתבונן ח"ג עמ' 97)

ההצלחה העצומה של הגאון ר' עקיבא איגר זצ"ל

רגיל רבינו שליט"א להביא את הדברים הנפלאים שהובא בספר מעדני שמואל וז"ל: יש כאן בנותן טעם למסור דברים גדולים בנושא זה מבעל החפץ חיים זצ"ל. כפי שידוע הגיע הח"ח לעת

רבי חיים שמואלביץ היה חולה מאוד בגרונו. הוא הלך לרופאים והללו גילו ל"ע, שיש לו את המחלה הקשה במיתרי הקול. הרופא אמר: ספק אם אוכל לנתחך ולהצילך

הסיפור על מחלתו של רבי חיים שמואלביץ שהתגלה בהספדו על רבי אליהו לופיאן ז"ע"א

ולהפיק קול מגרונו". שמע רבי חיים את הדברים, והלך להתייעץ עם רבינו, מה עלי לעשות: "עכשיו ביכולתי לדבר, אם כי, כמובן, זה כואב, אבל האם עלי לעשות ניתוח כזה שיציל את חיי, אך יטול ממני את כוח הדיבור?" ענה לו רבינו: "אינני יכול לתאר לעצמי שהריבוננו של עולם לא יתן לר' חיים סטוצ'ינר לומר עוד שיעורים. יש עוד כל כך הרבה תורה ומוסר שעליך למסור בעולם". (כותבי תולדות חייו מציינים שעד לאותו זמן, אכן רבי חיים התרכז בעיקר בשיעורי תורה, ומאז התחיל לדרוש במוסר באופן סדיר).
באותה הזדמנות ביקש רבינו מרבי חיים את שם אמו, ואמר לו שיתפלל עבורו. רבי חיים המשיך במתן השיעורים. כשחזר לפרופ' לבדיקה חוזרת ולקביעת דיאגנוזה, למרבה הפלא והתדהמה, נמצא גרונו של רבי חיים נקי לגמרי מכל מחלה, עד כי הפרופ' הסתפק אם אמנם זהו אותו חולה שבא אליו כמה ימים קודם לכן... (מתוך ר' אליה)

בהספד שנשא ראש ישיבת "מיר" הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל על רבי אליהו לופיאן ז"ע"א אמר: לפני שמונה שנים הייתי חולה מסוכן. היודעים אתם מי הצילני? אלו תפילות הצילוני? תפילותיו של רבינו רבי אליהו לופיאן זצוק"ל. לא אוכל לפרט אבל יודע אני שתפילותיו הצילוני. מעולם לא הודיתי לו על כך, עתה עושה אני זאת בפרהסיא.
לאחר ששמעתי את הדברים, מספר הרב דוד יוסף שלוסברג, סקרן הייתי לדעת מה סתם רבי חיים באומר: "לא אוכל לפרט..." חקרתי ודרשתי עד שהגעתי לר' אריה מאיר וילנסקי מפלורידה, נכדו של רבינו. סיפרתי לו על ההספד של רבי חיים ושאלתי אם יודע הוא למה התכוון הרב.
"אכן", השיבני הנכד, "יודעים אנו במשפחה פשרם של דברים". וכך סיפר ר' אריה מאיר: רבי חיים היה חולה מאוד בגרונו. הוא הלך לרופאים ואלו גילו, ל"ע, שיש לו את המחלה הקשה ר"ל, במיתרי הקול. הרופא אמר: "ספק אם אוכל לנתחך ולהצילך. במקרה הטוב ביותר, גם אם אצליח, הרי שלא תוכל עוד לדבר

<< המשך מעמוד קודם

הסיבה שהרב לא ביטל את הקידוש לפני התקיעות

אמר רבינו שליט"א ששמע מהרב מפוניבז' זצ"ל שאמר שהיה מבטל את הקידוש שעושין לפני התקיעות בר"ה, רק היות שבאים להתפלל בישיבה גם ילדים מבתי אבות שהם יתומים עניים אינו רוצה לבטל

(פרי חיים 64)

יצא פוניבז'

סיפר רבינו: בערוב ימיו של הרב זצ"ל כששב מניתוח בחו"ל, ביקשו להוציאו למרפסת הסמוכה למעונו, באגף השמאלי של ישיבת פוניבז', הרב ישב על כסא נוח, ולידו היה רבי שמואל רוזובסקי, וגם אני נכנסתי, ולפתע הרב ז"ל פתח לומר בנימה של כאב: והרי החפץ חיים השקיע בי יותר מכל, וכל כך דיבר איתי, ומה יצא מזה? וכיון שנשמע בקולו הכאב, העזתי ואמרתי לו 'יצא פוניבז', מיד נחה דעתו והפטיר - זה נכון. המשיך רבינו והסביר כי החפץ חיים נטע בו אהבת תורה עצומה, ובלא אהבת התורה העצומה הזו לא היה יכול להיווצר 'פוניבז'. החפץ חיים ידע שכוחותיו גדולים מאד, ובאמת חלק הכי גדול של התורה בארץ ישראל נזקף לזכותו.

(מאחורי הפרגוד)

מסירות לתורה

שאלו את רבינו, מדוע הרב מפוניבז' הצליח כל כך, והשיב, מחמת שמסר את כולו לתורה, היו ימים שכל שעות היום התרוצץ בחו"ל למען הישיבה, ובלילה ישן בתחנת רכבת, היום, יודעים בעולם מקיומו של 'עולם הישיבות' אבל פעם הגבירים היו יותר מגושמים. היה גם מי שנתן לו פעם חצי דולר. היו לו ייסורים קשים ובזיונות. (כאיל תערוג)

ברכת פרידה. הח"ח התבטא 'האם אתה נוסע, והרי עדיין לא דברנו, הרב שאל: האם לא אסע? השיב הח"ח לא אמרתי שלא תיסע, רק אמרתי כי עדיין לא דברנו. והרב מפוניבז' נפרד ממנו לשלום, טרם שנסע לכיוון עיר הנמל להפליג באוניה חלף והלך לבקר את בנו ר' אברהם שלמד אז במיר. בנו התאכסן בדירה בעיירת מיר, והיה שם בחור מהאכסניה שחלה, והרב נדבק ממנו, ושכב שם זמן מה בחוליו, והפסיד את הפלגת האוניה והנסיעה נדחתה (מאחורי הפרגוד)

חבל על הכסף

כמו כן סיפר רבינו שליט"א בשם הרב מפוניבז', שכשראה פעם החפץ חיים את האברכים מכולל קדשים שותים קפה, אמר להם חבל על הכסף, אני אבקש מבתי שרה שתבשל קצת תפוחי אדמה, ולא תצטרכו לשתות קפה (והיה כוונתו בעיקר היות והאברכים עזבו את הבית לתקופה ארוכה, רצה שישלחו מה שיותר כסף לנשותיהם, ורצה לחסוך פרוטות אלו ג"כ, כדי שיהיה לנשים יותר כסף) (פרי חיים)

עדיף ישיבה ללא רבנות

סיפר רבינו שליט"א ששח לו הגאון דפוניבז' ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל שמרן החפץ חיים זצוק"ל הורה לו שעדיף שתהיה לו ישיבה ושלא יהיה רב, מאשר בהיפך היינו רב בלי ישיבה, ומדוע השיב כך החפץ חיים? כי רב יכול להפסיד ממעלתו ורוחניותו, ועם ישיבה הכל אחרת.

אך הוסיף דבכל ישיבה שתהיה, שיהיה לו בזה עוד מפעל חסד בנוסף, כיון דעולם חסד יבנה, וזה הסיבה לכך שהרב דפוניבז' זצ"ל ייסד את בתי אבות המפורסמים בצמוד לישיבתו הגדולה שבבני ברק.

(מאיר עיני ישראל ח"ב עמ' 95 מרשימות הגר"י סוקל שליט"א)

מנהל המחלקה, פרופסור ידוע שם, ביקש להצטלם עם מרן הגרא"מ שך זיע"א, למזכרת. רבינו נענה לבקשתו של אותו פרופסור אולם ביקש כי בטרם יצטלמו, ישיב הפרופסור על שאלה אחת ... 'מתי לאחרונה קנית מכוננית חדשה?'

ומדוע מרן הגרא"מ שך זיע"א סירב להפנות מבט אל 'מגדל שלום' • פרק באמונה

ידוע שם, אשר ביקש להצטלם עם רבינו למזכרת, באשר המפגש עם גדול הדור המפורסם היה לכבוד גדול עבורו. רבינו, נענה לבקשתו של אותו פרופסור אולם ביקש כי בטרם יצטלמו, ישיב הפרופסור המלומד על שאלה אחת ... כמוכן, הרופא הסכים בשמחה, ורבינו שאל: "אמור נא לי, מתי לאחרונה קנית מכוננית חדשה?..."

על פניו של הפרופסור, ניכר היטב כי השאלה מסיבה לו עונג...

"השנה קנית מכוננית חדשה?" - הוא השיב על כך בלי להסתיר את גאוותו בכך, ובלי להבין להיכן חותר רבינו. "האם החלפת את מכונניתך משום שהקודמת התקלקלה?" - הקשה רבינו בתמימות מעושה, והפרופסור מיהר להשיב בשלילה "מה פתאום... המכוננית הקודמת היתה בת שנה בלבד כאשר החלפתי אותה! כמעט בכל שנה אני מחליף מכוננית, מבלי קשר למצבה המכני!"

"ומדוע אתה עושה זאת?" - התעניין

רבינו בסקרנות, והרופא הסביר בנחת, כפי שמסבירים למי שאינו מבין מאומה בכגון-דא: "בכל שנה, יוצא לשוק דגם חדש, ובו שיפורים ושכלולים! לכן, מאחר ואני מעוניין להנות מיפסגת הקידמה - אני מחליף את רכבי בכל שנה ורוכש את הרכב המשוכלל ביותר!"

"מעניין... מעניין..." - מלמל רבינו כביכול לעצמו, ושוב פנה אל הפרופסור

בשאלה: "אמור לי מה גבול השכלולים? מתי לדעתך יהיה להם סוף?" הרופא גיחך לעצמו, לנוכח השאלה אותה פירש כבורות מצידו של רבינו... "אין גבול!" הוא הבהיר. "אין גבול, ולעולם לא יהיה גבול! אין סוף לשכלולים ולשיפורים שניתן להוסיף" הסביר. כעת, הרצין רבינו ושאל: "אם בשכלולים עסקינן, אמור נא לי: כפרופסור למחלות לב, אילו היית מתבקש להציע שיפור במערכת הלב, מה היית משפר?"

חשב הפרופסור רגע או שניים, ולאחר מכן השיב בלי היסוס: "לא הייתי משנה מאומה!!! הלב הוא מכונה מושלמת, ביכולתו לבצע את תפקידו במערכת הגוף בצורה הטובה ביותר, ואין להוסיף או לגרוע ממנו דבר!"

עתה היה זה הרגע להוביל את השיחה אל המקום אליו היתה מיועדת להגיע מלכתחילה... "הרואה אתה?" - פנה רבינו אל הפרופסור בחיך, "זה ההבדל בין מעשי הבורא יתברך שמו לבין מעשי בני האדם.. מעשי בני האדם נתונים תמיד לשיפורים ולשינויים, אשר אתה עצמך מעיד כי לא יהיה להם סוף... ולעומתם, מעשיו יתברך, הרי הם היצירה המושלמת, אשר ממנה אין לגרוע ועליה אין להוסיף!"

(מתוך "אורחות החיים")

מרן הגרא"מ שך זיע"א

לפני שנים רבות, נזקק רבינו להגיע לתל אביב בכדי לטפל בעניין ציבורי חשוב. בדרכו אל היעד - חלף הנהג על פני 'מגדל שלום', בנין גבוה בן למעלה משלושים קומות שנחשב במושגי הימים ההם לגורד שחקים. ככלל, הבניה לגובה הייתה אז נדירה ביותר, ובנין בן למעלה משלושים קומות - היה חריג לחלוטין בנוף. אף שהתחבורה הייתה קשה באותם ימים, רבים נהרו מכל רחבי הארץ לראות את הפלא הארכיטקטורי, עם השלמת בנייתו. ובכן, כשחלף רכבו של רבינו בסמוך למגדל, ביקש הנהג להפנות את תשומת ליבו לפלא הגדול. ככל שהתקרב הרכב אל המגדל עצמו - הגביר הנהג את מאמציו לזכות בתשומת ליבו של רבינו, אך לשווא. כביכול בעקשנות מכוונת, התעלם רבינו מניסיונותיו של הנהג, ונותר שקוע בלימודו. בחלל המכוננית ריחף סימן שאלה גדול... "מדוע נהג כך רבינו? וכי מה היה קורה אילו היה מפנה את מבטו רק כהרף עין בכדי לחזות בפלא הגדול - אחר שהזדמן לסביבה בלאו הכי?" - תהו כל הנוכחים, אולם רבינו לא סיפק הסברים באותו הרגע.

רק לאחר ששב אל ביתו - פתח רבינו את סגור ליבו ושח לנהג התוהה: "בוודאי סבור אתה, כי סירבתי לחזול מלימודי אפילו לרגע בכדי לחזות בפלא הגדול, ואכן צודק אתה. חז"ל הקדושים הלא לימדונו כי המפסיק ממשנתו ואומר 'מה נאה אילן זה' וכיוצא ב - הרי זה מתחייב בנפשו. למרות זאת, מוכרח אני להודות כי לסירובי להפנות את מבטי, הייתה סיבה נוספת. "אתה רצית להסב את תשומת ליבי לדבר פלא. ציינת כי הכול

באים מקרוב ומרחוק בכדי לזון את עיניהם בפלא הזה. אבל אני, הלא שקוע הייתי בפלא הגדול ביותר של הבריאה, בתורה הקדושה! אין פלא גדול יותר מאשר התורה, ולפיכך לא יכולתי להסב את מבטי ולהתיק את עיני אפילו לרגע אחד מהפלא העצום הזה! סירבתי להביט בפלא מעשה ידי אדם - בה בשעה שלפני ניצב הפלא הגדול ביותר, הפלא של הריבונו של עולם!" - סיים רבינו. ואנו על פי דרכנו למדנו, כי אמנם ניתן להפיק תועלת מרובה מהתבוננות בנפלאות הבריאה, אמנם ניתן לשאוב מלא חפניים של אמונה מהתבוננות בתבונתו של הבורא יתברך, אולם ככלות הכול, ישנו פלא גדול יותר - הלא הוא התורה הקדושה, ואת זאת אסור לנו לשכוח אפילו לרגע!

הבריאה - פסגת השלמות

ההתבוננות בנפלאות הבריאה אשר ניכרות על כל צעד ושעל - שימשה בידו של רבינו ככלי בו הוכיח ונלחם את מלחמת חייו, מלחמת האמונה, כנגד המבקשים לערער את יסודותיה. דוגמה לכך - יכולים אנו למצוא מהמעשה הבא:

היה זה כאשר הגיע רבינו ביום מן הימים לבקר את הרב שטערן ז"ל מרחובות, יהודי מוקיר תורה שלקה בליבו, והיה מאושפז בבית החולים. במהלך הביקור, נפגש רבינו עם מנהל המחלקה, פרופסור

אבי זצ"ל אמר, שלושה אנשים בדורות העבר זכו להעמיד משפחות המפוארות ביותר בארץ הקודש, וכל אחד מהשלושה זכו לחתנים ובנים גדולי התורה, והם אשר המשיכו את דעת תורה בעולם כולו

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן רבה של שכונת 'עזרת תורה' בירושלים על השכר הגדול שזוכים מי שנעלבים ואינם עולבים

שבדרון ועוד) והרה"צ רבי ישראל לוריא זצ"ל (חמיו של הגה"צ רבי יוסף לייס והגאון רבי אברהם יעקב זלזניק והגאון רבי חיים אהרן טורצין והגאון רבי חיים גריינמאן). שכל אחד מהשלושה זכו לחתנים ובנים גדולי התורה, והם אשר המשיכו את דעת תורה בעולם כולו. ושלושת האנשים זכו לכך שלא ענו ולא הגיבו על שביישו אותם ברבים, והיו מהנעלבים ואינם עולבים. רבי אריה לוי, היו בין חוגי הקנאים שעלבו אותו על שיש לו קשר עם אנשי החרות, גם כשמטרתו היה לשם שמים ממש, רבי חיים לייב עלבו אותו שהיה לו ישיבה שער השמים בימים ההם, וחשבו שיש לו אוצרות כסף ואינו נותן לאברכים (בו בזמן שבביתו היה רעב ממש), רבי ישראל לוריא היה לו חנות מכולת, והרבה סבל מהקונים, סבל ולא ענה, מלבד זה היה לו מידה עצומה כדי לא לבייש את הלוקחים שלא היה להם ממון להחזיר, המשיך שנים על גבי שנים לתת להם מהמכולת ללא תמורה- והכל כדי לא לביישם.

הגאון רבי יחיאל מיכל שטרן שליט"א

ראו מה שזכו- לניסים חוץ מדרך הטבע, להעמיד משפחות כאלו שכולם גאוני עולם וממצדיקי הדורות.

הרה"צ רבי אריה לוי כתב בצוואתו:

התאמצתי תמיד להיות מן הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים תכף ומיד התפללתי שלא יענש שום אדם בסיבתי. אמנם לא הגעתי למדרגה למחול טרם שיבקש מחילה העולב מן הנעלב.

כדאי להביא שהגאון רבי שמואל אהרון יודלביץ היה יתום ורבי אריה לוי ואשתו גידלו אותו ולקראת הבר מצווה אשת רבי אריה תפרה לו מעיל, ואמרה שמו שמואל ושמי חנה אעשה לו כחנה שעשתה מעיל קטן לבנה שמואל, לימים נעשה חתנם, וכשהוציא את ספרו קרא את הספר 'מעיל שמואל' כהכרת הטוב לחמותו שעשתה לו מעיל.

(מתוך מידות והנהגות טובות)

מעשה ברבי יעקב, שמש בית הכנסת ביאנובה הסמוכה לפינסק ששימש כשליח ציבור בימים נוראים ובמועדים ונודע בקולו הערב ובתפילותיו החמות והמעוררות.

פעם בליל כל נדרי האריך רבי יעקב בתפילת העמידה. רוב הציבור כבר סיים את תפילתו ואילו הוא היה עומד אחוז שרעפים ומתפלל בכוונה ובדבקות.

ראש הקהל שניהל את עניני הקהל בתקיפות ובעזות, דפק על שולחנו כאות לחזן שעליו לסיים את תפילתו ואולם החזן דבק היה בתפילתו ולא שם לב למתרחש סביבו.

לפתע איבד ראש הקהל את סבלנותו וניגש אל החזן וסטר לו לחיו על שהעז להטריח את הציבור יתר על המידה. רבי יעקב לא נע ולא זע ולא הגיב מאומה על עלבונו וכאשר סיים תפילתו פתח במנגינה נעימה באמירת 'עלה תחנונינו מערב' כאילו לא אירע דבר. רבים ממוקיריו של רבי יעקב שאלוהו, מהיכן שאבת כוחות נפש לגבור על גשותיך ולהיות בין הנעלבים ואינם עולבים? השיב רבי יעקב, מיד לאחר שקבלתי את הסטירה מראש הקהל אמרתי בליבי כי אני מוחל לו מחילה גמורה ואין לי עליו

שום תרעומת שכן הצדק עימו שהרי אין זה נאה לראש הקהל להמתין לשמש שיסיים תפילתו.

לימים כאשר זכה רבי יעקב לבן יניק וחכים הלוא הוא האדמו"ר רבי אהרן הגדול מקרלין מגדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש אמרו חסידים ואנשי מעשה, גדול הוא כוחם של הנעלבים ואינם עולבים וגדול הוא שכרם. הבלגתו המופלאה של רבי יעקב וויתורו המופלג על כבודו הם שעמדו לו לזכות בבן גדול שהאיר עיני חכמים בתורתו ובחסידותו.

שלוש המשפחות המיוחסות ביותר בירושלים

אבי זצ"ל אמר, שלושה אנשים בדורות העבר זכו להעמיד משפחות המפוארות ביותר בארץ הקודש, ה"ה הרה"צ רבי אריה לוי זצ"ל שחתניו היו מגדולי הדור (כמו מרן הרב אלישיב ורבי שמואל אהרן יודלביץ ועוד), וכן הגאון רבי חיים יהודה לייב אויערבך זצ"ל (אביו של מרן רבי שלמה זלמן וחמיו של הרה"צ רבי שלמה

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

המוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת אשכנז
הישיבה

"ואני לא ידעתי שבחלל העולם קיימת שאלה כזו!" ומרוב התרגשות שהבחנתי בו, גמרתי אז בדעתי שהוא כבר לא ישכח שאלה זו לעולם

הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א מספר על 'חשקת התורה' שראה בצעירותו
אצל ראב"ד ירושלים הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל, שהתפרסם כבקי נפלא בכל התורה

דוד חזר על זה כמה וכמה פעמים בהשתוממות עצומה: 'הערסט
א שאלה?! כאשר שני אנשים מסיימים מסכתא האם מותר להם
לעשות סעודה אחת?! האם נכונה ראו עיני? השומע
אתה במה המדובר?!

"נראה היה רבי דוד כמי שמשתומם ומתפעל ואומר:
'ואני לא ידעתי שבחלל העולם קיימת שאלה כזו!'
ומרוב התרגשות שהבחנתי בו, גמרתי אז בדעתי
שהוא כבר לא ישכח שאלה זו לעולם. ותוך כדי עיונו
בשדי חמד המשיך לזעוק 'זו הערסט, - השומע הנך
- אזוי זאגט דער מרדכי! אזוי זאגט דער מרדכי...'
בקול רעש גדול כמי שעומד ליד המרדכי בכבודו
ובעצמו ומתפעל בפסיקתו.

"ואני עומד ומשתאה, משתומם ומתפעל מגודל
התרגשותו והתלהבותו של רבי דוד מה'ברייטא חדא' שמצא אשר
אי אפשר לתאר למי שלא היה נוכח ליד הגאון באותה שעה. ואז
עלה בדעתי רעיון, שאמנם זכרונו העצום של רבי דוד היה מפורסם
לכל, ותלו זאת כעוד אחד מהכשרונות המיוחדים בהם נתברך. אך
באותה שעה נוכחתי בוודאות שגודל זכרונו לא היה רק מחמת
כשרונו, אלא טמון בזה הרבה יותר מכך, הוא כל כך מתפעל מכל
דעת תורה חדשה שרואה, והתפעלות כזאת לא תשכח ממנו כל
ימיו, כמו שאדם אינו שוכח דברים שהתרגש והתפעל מהם מאד...
ולכן העצה היעוצה להכניס חשק ללימוד ולזכירה לבני הנעורים ע"י
התפעלות והתלהבות מהדברים הנלמדים, כך גם בקיום המצוות
יש להתפעל מהדבר ולהביע את ההתפעלות בפניהם, וכך יכנסו
הדברים ללב הבנים והתלמידים.

(המודיע פסח ע"ו)

הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

איך מחדירים את ענין 'חשקת התורה והמצוות'. הרי לצערנו
ישנם כאלו ילדים שעדיין לא זכו ל'חשק'. איך ניתן להחדיר בהם
שיגיעו למצב של 'חשקת התורה'?

"ענין ה'חשק' הוא דבר שהאדם צריך לקבוע
בלבו כששומע דבר תורה יקבל אותו בניעומת
וב'געשמאק', ישמח בשמועתו, ילמד אותו ישנן
ויחזור עליו בצמאות והשתוקקות, וכך יכנס
בלבו חשק וצמאון עז לתורה הקדושה, ולאט
לאט יכיר במתיקותה.

אספר דוגמא ל'חשקת התורה' שראיתי
בצעירותי אצל הגאון הנודע רבי דוד יונגרייז
זצ"ל, ראב"ד עיה"ק ירושלים, שהתפרסם כבקי
ונפלא בכל התורה וכבעל זכרון מופלג ביותר.

שאלתי אותו פעם שאלה מסויימת בהלכה, והלך לעיין בשאלתי
בספר 'שדי חמד' והשיב מה שהשיב. והנה תוך כדי שמעלעל בין
בתרי הספר הבחין בשאלה נוספת והיא: מאחר שיש דין שאין עושין
מצוות חבילות חבילות, אם כן כאשר שניים מסיימים כל אחד
מסכתא שלו, האם יכולים הם לעשות סעודה כאחד? כי מדוע שלא
יפטור עצמו בסעודת חברו? או שמה מוטל על כל אחד להוציא
ממון ולעשות סעודה לעצמו ולהביע בכך את השמחה הגדולה
על המצוה שזכה לסיים מסכתא, ואיך יוכל להסתפק בסעודת
חבירו? כי הרי אין עושין מצוות חבילות חבילות, כדי שכל מצוה
תהיה חשובה בעצמה ולא תדמה עליו כמשא. אמנם השדי חמד
מסיק שם שמותר.

"ואילו רבי דוד התפעל משאלה זו, והביע רגשותיו העצומים
תוך שקורא אלי: 'השומע אתה שאלה? הערסט א שאלה?! רבי

כשהעשיר תבע את העני שיחזור לבית המדרש ויקיים את הסכם 'יששכר זבולון' שחתמו

בעל ה'מגלה עמוקות' זי"ע סיפר מה דין התורה שגרם לו לחזור בו ולא לעקור את דירתו לעיר אחרת

בו ויישאר לשבת על כסאו כמקדמת דנא.
שאלוהו בני העיר ילמדנו רבינו מעיקרא מאי קסבר ולבסוף מאי
קסבר, והלא הייתה דעתו נחושה לעזוב את העיר, נענה ה'מגלה
עמוקות' ואמר, את הטעם שהיה עמדי מתחילה לעזוב את הרבנות
לא אגלה, אך הטעם שחזרתי בי אגלה לכם - מפני דין תורה
שהופיע אצלי ביום אתמול, ב'דין תורה' זה ראיתי את תמימות
דרכם של תושבי העיר קראקא, וזה אשר שינה את טעמי ודעתי

הגה"ק ה'מגלה עמוקות' זי"ע שימש ברבנות העיר קראקא, ביום
אחד הודיע לז' טובי העיר שהוא עוקר את דירתו לעיר אחרת מטעם
הכמוס עמו, ותיהום כל העיר, על מה ולמה יטשנו רבינו הגדול.
כל הפצרות בני העיר פרנסיה וחכמיה שלא יטוש את קהל עדתו
- העלו חרס בידם, וקבע להם זמן שביום פלוני יעזוב את העיר,
בלית ברירה הכינו בני הקהילה סעודת פרידה גדולה כדי להיפרד
מרבם האהוב, אך ביום האחרון הודיע המגלה עמוקות שהוא חוזר

המשך בעמוד הבא <<<

"אמרתי לך ללכת לישון, ומדוע אתה עדיין כאן?" ואני התחלתי לבכות. רבינו שאל אותי: "מדוע אתה בוכה..." ואני, בעזותי, אמרתי: גם לגאון רבי עקיבא איגר אמרו ללכת לישון בזמן, והמשיך ללמוד הלאה...

דו שיח מרתק בין תלמיד למורן רבינו רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זללה"ה על עמל התורה המיוחד

שלו, והעסקן, שהרגיש לא נעים, פתח ג"כ איזה ספר ללמוד בו. אמר לו ר' אהרן: עבודת הקודש עליהם, גם מחר יש יום עבודה, תלך לישון! וכשנשאל מיד ע"י העסקן: מאי חזית דהאי דמא דידי סומק טפי מדמא דיך, השיבו הגר"א קוטלר: "לא אוכל להירדם כל עוד לא גמרתי את הז' דפים..." ע"כ המעשה כפי מה ששמעתי.

רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זללה"ה

הוסיף מו"ר ואמר לי: אם הבנת את התשובה - מוטב, ולא - לא אוכל להסביר לך יותר. לאחר זמן רב באתי שוב אל מו"ר, ושאלני: היום אתה כבר מבין פשוט? ואז הסביר לי: להחליט שלא הולכים לישון - אין זו הדרך ולא עושים כך, אבל כשאין יכולים להירדם - זה כבר אחרת! (פניני דעת, בחוקות)

מפי בעל המעשה: בבחורתי, בלמדי בשיעור א' ישי"ק פוניבז', הייתי הבחור הנמוך ביותר בישיבה. מו"ר זללה"ה דאג לי מאד, וכמה וכמה פעמים אמר לי: אתה צריך ללכת לישון יותר מוקדם, ותעשה כן בשעה רבע לתשע בערב. פ"א אף גער בי, כשראה אותי בישיבה בשעה מאוחרת יותר ממה שקצב לי: "אמרתי לך ללכת לישון, ומדוע אתה עדיין כאן?" הדברים יצאו מפי רבינו ואני התחלתי לבכות. רבינו שאל אותי: מדוע אתה בוכה, למה אתה לא שומע בקולי... ואני, בעזותי, אמרתי לו: גם להגאון רבי עקיבא איגר אמרו ללכת לישון בזמן והמשיך ללמוד הלאה... אמר לי רבינו: רע"א אתה אומר לי? אתה צריך ללמוד לשמוע! והקושיא מהגרע"א - כשתגדל תבוא ואסביר לך...

לאחר מספר שנים באתי אל מו"ר זללה"ה ובקשתי שיסביר לי פשר העניין. אמר לי רבינו: אספר לך עובדה, עליה שמעתי. פ"א נסע מרן הגאון ר' אהרן קוטלר זצ"ל יחד עם אחד העסקנים לערוך מגביות עבור עניין חשוב ונצרך ליהדות החרדית. בתום יום עבודה מפרך בשעת לילה מאוחרת, הגיעו ללון באחד המלונות. הגר"א קוטלר התיישב מיד ללמוד את לימודו היומי הקבוע, את הז' דפים

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב
בין השעות 7:30 - 10:30 בערב ★ שיחת חינם

1-800-20-18-18

הישיבה

<< המשך מעמוד קודם

השיב העני הנתבע, הנה מלפנים כאשר הייתי אופה את הלחמים בכדי למכור היינו אני ובני ביתי מקושרים אל הקב"ה ותלויים בו, שבקומנו לפנות בוקר - היו עינינו מייחלות בתפילה להשי"ת, בעת טחינת החיטים ולישת הבצק היינו מתפללים שיהא הקמח נקי והעיסה תתפח כראוי, לאחר מכן היינו מתפללים אל ה' שיזמין לנו עצים יבשים להסיק התנור כראוי, שהרי עצים לחים מעלים עשן ואין האש בוערת בהם כראוי. ולאחר הסקת התנור הייתה התפילה שיאפה הלחם כדבעי, ועל כולנה עדיין הוצרכנו לרחמי שמים שיבואו קונים ויקנו את הלחם ומיני המאפה... אך מאותו היום שבא העשיר עם ה'הסכס' בידו אבדנו הרגשה זאת... שהרי שכרינו בטוח הוא, בשום אופן לא אסכים לחיים' כאלו, טוב לי לשוב אל מקומי הראשון למכור מיני מאפה בשוק, ולהיות תלוי בה'. כשמוע ה'מגלה עמוקות' 'דין תורה' כזה שינה את דעתו מלעזוב את העיר, כי בין אנשים כאלו ברצונו לדור.

(באר הפרשה בהר)

להסכים להישאר לגור עמהם, ומעשה שהיה כך היה. עני ועשיר באו לדין, טענת העשיר הייתה שלפני כמה חודשים הילך בשוק, ופגע בעני בן טובים העומד כשאר הרוכלים ומוכר מיני מאפה לפרנסתו, נזדעזע העשיר למראה עיניו בידעו שעני זה הנו תלמיד חכם מופלג ועובד ה', ואין זה לפי כבודו לעמוד כך בשוק, על כן פנה לעני, ועשה עמו 'הסכס' - שהוא יעזוב את 'פרנסתו' זאת, ויפנה לשבת על התורה ועל העבודה, ובעד זאת יפרנסנו העשיר בעין יפה, וכך יעלה בידו להגות בתורה מתוך הרחבת הדעת ללא טרדת הפרנסה, והנה, היום הלכתי בשוק ולנגד עיני נגלה אברך זה עומד שוב 'באותו מקום ובאותו זמן' מוכר לחמים ומיני מאפה כמקדמת דנא, נגשתי אליו ושאלתי לפשר הדבר, השיב העני שגמר בדעתו לבטל את ההסכס, ומעתה ישוב למכור ולא יקח קצבתו מהעשיר, לעומתו טען העשיר שא"א להפר הדברים שלא בהסכמת שני הצדדים, ואינו מוכן בשום אופן לבטל העסק, והרי הוא תובע אותו שיחזור לבית המדרש. שאל המגלה עמוקות את העני התלמיד חכם מה תענה על כך,

"כמעט כל מי שהחל להתעלות בתורה, החל את השינוי בתחילת הזמן"

הרב ישראל ליוש, ר"מ בישיבת 'אהבת אהרן' והמופקד על פרויקט השיבוץ בישיבות במסגרת ארגון 'אחינו',
בשיחה מיוחדת עם ראש ישיבת היכל יוסף במודיעין עילית, הגאון רבי ברוך לזרוס שליט"א

להחליט שהוא רוצה לצאת בסוף הזמן אחרי שהוא חזר על כל אחד מהדפים הנלמדים במהלך הזמן עשר פעמים, או כל החלטה אחרת. התוכנית נותנת חשק והנאה. זה בדוק ומנוסה.

"מה שכן חשוב מאוד לדעת, זה שהתוכנית צריכה להיות כזאת שהיא ברת ביצוע. זאת לא חכמה לייצר תוכנית מרחיקת לכת, שאחרי יומיים הבחור יישר ולא יצליח להחזיק מעמד. בחור צריך להתאים את השאיפות שלו למידת היכולת שלו, וזאת לא בושה לגשת לר"מ או למישהו אחר בצוות החינוכי בישיבה, כדי שיעזור לו לגבש תוכנית שמתאימה ליכולותיו. את התוכניות היותר גדולות לא צריך לנטוש, אחרי שבזמם קיץ תיישם תוכנית צנועה יחסית בהצלחה מרובה, אתה תגיע עם כלים הרבה יותר רחבים ונכונים ליישם תוכנית גדולה יותר בזמן הבא, ובעז"ה להגיע בהמשך להישגים עצומים".

אחד הנושאים המשפיעים על הלימוד של בחורים בתחילת הזמן זה כמובן נושא החברותות. בתחילת זמן על פי רוב יש שינויים בחברותות, ולפעמים בחור מבין קצת באיחור שהוא קבע חברותא עם הכחור הלא מתאים. איך מתגברים על בעיה כזאת?

ראש הישיבה: "זה נושא מאוד רגיש ועדין, גם בישיבות גדולות, ובפרט בישיבות קטנות. בדרך כלל בחור שהוא עקבי, על אף שהוא לא קיבל את החברותא שעליו הוא חלם, על אף שהוא מאוכזב אפילו, אם הוא שומר על עקביות ולומד כמיטב יכולתו עם החברותא שיש לו כרגע, לאחר זמן הבחורים האחרים יתייחסו אליו ברצינות רבה יותר, ובבוא העת הוא יוכל לבחור חברותות כאוות נפשו. כולם אוהבים ללמוד עם בחור עקבי שלא מחפש

לעצמו הקלות והנחות, ויודע לתת את המקסימום בכל מצב ועם כל חברותא. זה בדוק ומנוסה, כל בחור ששומר על עקביות לאורך זמן, זוכה לבסוף שכולם עומדים בתור כדי ללמוד אתו בחברותא. לפעמים זה לוקח זמן שלם, לפעמים שני זמנים ואפילו שנה תמימה, אבל התוצאה בסופו של דבר שווה את ההשקעה המרובה. "מעבר לכך, אצלנו בישיבה, ואני מאמין שזה קורה גם בישיבות רבות אחרות, יש הרבה מאוד השקעה מצד הצוות החינוכי כדי לעזור לבחורים עם החברותות, ואם בחור מרגיש שהוא נפל עם חברותא שגורם לו להתבטל מהלימוד, תמיד מומלץ לגשת לאנשי הצוות החינוכי ולקבל עזרה בנושא.

מה לגבי בחור שחושב שעדיף לו ללמוד לבד. האם כדאי

לוותר על לימוד בחברותא?

"זה נושא מאוד מאוד מבלבל. הרבה פעמים נראה לבחור שהוא לומד טוב יותר לבד, אבל המציאות היא שלבד הוא שוקע ולומד פחות ממה שהיה לומד עם כל חברותא, גם הגרוע ביותר עבורו. מצד שני, אי אפשר להתכחש לכך שיש מקרים מסוימים, בהם בחורים מסוימים לומדים טוב יותר אם יש להם סדר אחד בו הם לומדים לבד. אבל מאחר והנושא הזה כאמור מאוד מבלבל בחורים צעירים, אני לא מציע לאף בחור לעשות צעד כזה בלי שהוא בדק

תחילת הזמן מתאפיינת בשני מצבים שהם לכאורה דבר והיפוכו: ישנם בחורים שבאים עם כל החשק, עם כוחות מחודשים ועם רצון עז לעלות ולהתעלות בתורה וביראה. צריך באמת לראות איך משמרים את זה שלא ידעך.

מאיך יש בחורים שאצלם המצב הוא הפוך, אחרי חודש של בין הזמנים שבו אין לחץ ודרישות מצד הישיבה, בבת אחת הם חוזרים למשטר מלא. המצב החדש מאוד מאיים עליהם והם מרגישים תלושים ואבודים בתוך בית המדרש הגדוש בבחורים שלומדים בחשק ובהתלהבות. השאלה היא מה אנחנו מייעצים לבחורים האלו, איך אנחנו עוזרים להם להתמודד עם הקושי הזה? **ראש הישיבה:** "אין ספק שתחילת הזמן, ולא משנה אם זה זמן קיץ, חורף או אלול, זה הזמן המיוחד ביותר בישיבות הקדושות. כשאני משחזר לעצמי בחורים שלמדו אצלנו בישיבה במשך השנים, ומנסה להשים את האצבע על הרגע בו עשו רבים מהם את השינוי הגדול שהפך אותם לבני עליה, לבחורים שחותרים ללא לאות למען המטרה העיקרית של האדם בחייו, להתעלות בתורה וביראה, אני מגלה פעם אחר פעם שכמעט כל אחד ואחד מאותם בחורים עשה את השינוי בתחילת זמן, וכאמור זה לא משנה איזה זמן זה, ובאיזה שיעור הבחור לומד, אם זה בשיעור א' של ישיבה קטנה או בשיעורים הגבוהים בישיבה גדולה.

"האווירה הזאת של תחילת זמן, פרק חדש בחייו של הבחור, האווירה מסביב רצינית ומסייעת להתעלות בתורה, זהו זמן שבו כל אחד יכול לעלות על הרכבת ולהחזיק מעמד לאורך זמן. ההתחלה הרבה יותר קלה. בכל תחילת זמן אני חושב על הפסוק "מי יתן והיה לבבם זה ליראה אותי כל הימים", ומרגיש איך הוא מתגשם לנגד עינינו.

"נכון שיש בחורים שכבר מהרגע הראשון קשה להם, אבל בדרך כלל הקושי מגיע דווקא אחרי כמה ימים. בימים הראשונים כל בחור מגיע עם מחברת חדשה ועם החלטות חדשות, אבל אחרי ימים אחדים, כשהתוכניות שלו לא מתגשמות במאת האחוזים, והוא כבר התחיל לדלג דפים במחברת כדי להשלים לאחר מכן... או אז מתחילים הקשיים.

מה באמת אנחנו יכולים לומר לבחורים אלו, כדי לסייע להם להתמודד עם הקושי הזה של ההתחלה, בין הוא מהרגע הראשון ובין אם הוא בא אחרי ימים אחדים?

ראש הישיבה: "הדבר הבסיסי ביותר שצריך בשביל שתהיה התחלה טובה, זה לבוא עם תוכנית. בחור שבא לישיבה בלי שום תוכנית, בלי שום החלטה, סביר להניח שהוא ירגיש קושי בתחילת הזמן. אבל מי שבא עם שאיפות ועם מטרה ברורה, יהיה לו הרבה יותר קל להתמודד.

"ההחלטה הזאת יכולה לבוא בשלל דרכים וצורות. הוא יכול להחליט שהוא כותב את כל השיעורים, או שהוא מסכם בכתב את השקלא וטריא של הגמרא שלומדים בבקיאות. הוא יכול

נעצרה לידם משאית גדולה בחריקת בלמים, וממנה קפץ וזינק איש מגודל וחסון כשהוא מתקרב לרב ועוצר לידו...

במבט בוחן
הרב בנימין בירנצוויג

כזה של חומריות וגשמיות סוחפת וקורצת, ובתי המדרש מלאים, מתחממים ומעלים הבל של קדושה הממלא את כל היקום! הוא מנסה בכל כוחו ועושה גיחות כדי לנסות ולתפוס חללים במצודתו, להראות כביכול את 'יופי' העולם שמחוץ לבית מדרש, את ההנאות הכיף והחיים הטובים פרנסה ועוד שלל תמריצים שכאלו ממלאים את העולם ויושביו, וזאת לעומת החיים בעמל ויגיעת התורה, שנראים כביכול כחיים נטולי ההנאה ושפע גשמי, חיים של סגפנות והסתפקות במועט.

אולם האמת היא, שכל מי שטעם טעם בית מדרש בחייו, יודע כי הכל הבל ורעות רוח! כל מי שחזה בעיניו את היכלי הישיבות והכוללים כשלֵבֵת אש התורה מפעפעת בהם, יודע כי ההנאה והסיפוק האושר והעושר – שם הוא מקורם!! זה לעומת זה – מי שראה את החיים בעבר השני, חיים חסרי 'חיים', נטולי נשמה ומוגבלי סיפוק והנאה! מבין ויודע כי טענות היצר הן הבל דמיון שווא שאין בהם ממש!

יש לפעמים, שמתגנבת לבחור 'מחשבה' שהנה באמת יש קשיים בלימוד, הלימוד דורש עמל ויגע רב, צריך הרבה התגברויות על כל הנסיונות, יש גם בהמשך לפעמים קשיי פרנסה ועוד קשיים המצויים לפעמים אצל לומדי התורה, לזה יש לנו להביא דברי מרן הסטייפלר זצוק"ל שהם כמים המחיים כל נפש! ואלו דבריו הנפלאים: אמרו חז"ל במד"ר – 'אמר רב אלעזר, אין לך אדם בלא יסורין, אשריו לאדם שהיסורים באים עליו מן התורה', כלומר, מנת היסורין נגזר משמים לכל אחד ואי אפשר להנצל מזה!! אשרי למי שהיסורים באים עליו ע"י עסק התורה והמצוות, שאז כל היסורים המה לזכות עצום ונורא שסובל בעד כבודו של הקב"ה ותורתו הקדושה!! ואילו יזניח ח"ו עבודת הקודש, אזי היסורין לא יעברו ולא יפחתו ואז המה רק צרות צרורות ללא תועלת, עכ"ד.

בימים אלו, בהם מתמודדים לא מעט בחורים עם קשיי ההתחלה של זמן הקיץ, הניתוק המחודש מחיקה החמים של המשפחה וההיפרדות מימי בין הזמנים, לטובת עמל ויגיעה מבוקר ועד ערב בבית המדרש, יש לדעת ולזכור ביתר שאת: כל מקום שאדם יבחר לו לדרך, תגיע אליו מנת הקשיים שנקצבה לו! כמה מאושר הוא האדם שהקשיים יהיו בעמלו בתורה ובמצוות, אז כל הקשיים יהפכו לזכות עצום ונורא!!! לעומת מי שאינו עמל בתורה, שהקשיים בחייו יהיו צרות צרורות ללא תועלת!!

דמותו ההדורה ומראהו הנכבד של הרב שצעד מעדנות ובמתנות ברחובותיה השוקקים של העיר טבריה יחד עם רעיתו הרבנית, שבאו לנפוש ולהחליף כוחות בעיר הצפונית למרגלות ימת הכנרת הקסומה, משכה את תשומת ליבם של העוברים ושבים במקום, ומידי כמה צעדים ניגשו אל הרב עוד ועוד אנשים, כשהם אוחזים את ידו ומרעיפים נשיקה של כבוד כמנהג המסורת הטבריינית על ידו של הרב...

והנה בהגיעם לאחד מרחובותיה הראשים של העיר, נעצרה לידם משאית גדולה בחריקת בלמים, וממנה קפץ וזינק איש מגודל וחסון כשהוא מתקרב לרב ועוצר לידו... שלום כבוד הרב... הרב זוכר אותי? זה אני מהישיבה... הרב זוכר...? ברגע הראשון הרב לא הצליח להיזכר במי מדובר, אבל מבט נוסף... ..! עלו הזכרונות וצפו... כן ודאי אני זוכר אותך... או מה נשמע? מה אתם עושים? כמה טוב להיזכר בימים ההם שהייתם בישיבה.....

ואז פתח נהג המשאית בוידוי אישי: 'רבי, בשעתו כשלמדתי בישיבה לא עמדתי בלחצם של בני משפחתי – ועזבת!..! היום – שנים לאחר מכן, זהו מצבי... כמו שהרב רואה אותי, נהג משאית... אני לא גורף זהב, וחברי שנשארו בישיבה לא אוכלים חצץ כמו שאמרו לי... ההבדל ביננו, שחברי נעשו תלמידי חכמים יושבי בית המדרש, והקימו בתים של תורה, ואני נותרתי נהג משאית עם הארץ, חתם האיש את דבריו בכי מטלטל...

מעשה זה התרחש עם מרן המשגיח רבי מאיר חדש זצוק"ל, והוא היה מספר זאת על אותו בחור שכשלמד בישיבה ועשה חיל, הוריו ובני משפחתו התחילו להפציר בו ללכת ללמוד מקצוע, מה יצא ממך בלי פרנסה... האם לעד תאכל חצץ? ממה תתפרנס? הם היו מדברים על לבו ערב ובוקר... עד שלבסוף נשבר, נכנע ללחצים ועזב מקור חיים!

ואז סיפר ר' מאיר זצוק"ל על אותו בוקר שהוא פגש אותו כנהג משאית מגודל וחסון ברחובותיה הראשים על טבריה, וידויו האישי המרגש, על מה שיצא ממנו ומה נשאר לו מכל פרנסתו לעומת בני גילו שהמשיכו בלימוד התורה.

עלינו לדעת! כי היצר הרע עובד שעות נוספות, כשהוא רואה את המחזה השמימי המדהים בהיקפו של רבבות רבבות עמלי תורה השתולים בבית ה', הנראה בכל מקום בזמננו, עשרות אלפי בני תשחורת צעירים הממיתים עצמם באוהלה של תורה בדור

<< המשך מעמוד קודם

החלק השני הוא בהשקעה: מי לומד בהתמדה גדולה יותר, מי שומר על עקביות, מתאמץ ומשקיע יותר מחבריו.

החלק הראשון אולי מושך יותר את הבחורים, אבל אני רוצה לומר לכם שדווקא התחרות על ההשקעה והמאמץ היא יותר אמיתית ויותר יעילה. הר"מים וראשי הישיבות תמיד יעריכו יותר בחורים שמשקיעים. גם הבחורים בישיבה מעריכים יותר את המשקיעים על פני המבריקים. אבל כמו כל השקעה, גם ההשקעה בלימוד אינה מניבה פירות באופן מיידי. רק אחרי שבועות וחודשים זה מתחיל להגיע, אבל זה תמיד מגיע. צריך רק להשקיע שוב ושוב, לאורך זמן, וסוף הכבוד לבוא.

את זה היטב עם המגיד הצוות החינוכי בישיבה. זה צעד לא פשוט, ואסור לבחור לקבל החלטות לבד בנושא רגיש כל כך.

לסיום אבקש לשאול בנושא התחרות. זה נושא שמפריע מאוד לבחורים רבים, בעיקר בתחילת הזמן, כשהתחרות גוברת ומי שלא מצליחים לגבור על חבריהם עלולים להישבר. כיצד רואה ראש הישיבה את הנושא הזה?

ראש הישיבה: תחרות היא מצב קיים בכל ישיבה, ובמיוחד בישיבות היותר טובות. אבל כשמדברים על תחרות צריך לחלק את זה לשני חלקים.

החלק הראשון הוא תחרות על כישרונות. מי שואל את השאלה הכי יפה, ומי תמיד יודע להבריק עם חידושים נפלאים.

"אני רוצה שתרקוד כאן מול כולם במשך עשר דקות..."

קנין תורה // הרב יעקב סירוטה

קנין ל'ו - ל"א אוהב את המקום; אוהב את הבריות

שווה הרב יותר ממה שיש לך לשלם. כי אם שווים לך הביזיונות הללו, והפסד הלקוחות, כנראה שהמגש שלי שווה הרבה יותר. מצטער, לא מוכר..."

זלאד'ק תפס את ראשו בתסכול ומלמל לעצמו: "אם רק הייתי חכם, ולא הייתי מגלה כמה אני מעריך את החפץ המגושם הזה, אולי המגש היה כעת ברשותי..."

...

אולי סיפורו של זלאד'ק הטיפש הינו משל שלי, של נוכל אוויל שניסה לרמות, ובדרך גילה את מה שניסה להסתיר. אבל הסיפור החביב הזה מלמד שאפשר ללמוד על יקרתו של דבר - לפי הערך שמי שמבין בזה מחשיב לו.

ואחרי אינסוף ההבדלות הנצרכות, גם אנו יכולים ללמוד על ערך כל אדם שנברא בצלם בכלל, וכל איש ישראל בפרט, לפי החיבות שיוצרינו מחבב אותנו.

בעצם זה שבורא העולם ברא עבור ברואיו עולם מופלא שכזה, עם כל כך הרבה חיים חן וחסד; חכמה בינה ודעת; רחמים יופי והדר - בזה לבד אפשר לנו לראות עד כמה חביב כל אחד לפנינו. אבל יותר מכל שאר הברואים, מגלה לנו אבינו יוצרנו, שהוא אוהב ובוחר בעמו ישראל. הוא קורא אותנו "בנים". הוא נתן לנו את הטובות שבמתנותיו: את התורה, את השבת... הוא עשה לנו ניסים כה רבים, הוא משגיח עלינו תמיד ושומר עלינו בכל עת. וכי יש לך גילוי חביבות גדול מאלו? שהבורא מגלה אלינו בכל עת ובכל שעה? ואם הבורא אוהב אותנו כל כך, הרי עלינו ללמוד מכך כמה כל אחד הוא חשוב ויקר, נעלה ומיוקר.

...

כל נפש מישראל, אומרים חז"ל, היא עולם מלא. כל רגע חיים של יהודי אין לו ערוך. אפשר ללמוד מזה כמה כל נשמה יהודית היא פנינה נדירה ויחידה בעולמו של הבורא. ואם הבורא אוהב אותנו כל כך, הרי זו לבד סיבה גם לנו לאהוב אותו.

אבל הכל כמובן מתחיל באהבת הבורא. "אוהב את המקום", שאת זה משיגים, כפי שממליץ הרמב"ם, על ידי התבוננות מעמיקה בכל הטוב המושפע עלינו ללא גבול ומידה. כי אי אפשר שלא לאהוב את הבורא המטיב לנו כל כך אם באמת נתבונן בטובו הגדול אלינו. וכאשר האהבה הזאת תקנה את מקומה בליבנו, אזי ללא ספק נקנה אהבה גם אל ברואי האהבים של בוראנו האהוב, ונזכה בע"ה גם לקנין "אוהב את הבריות". כי הא בהא תליא.

זלאד'ק עמד על פתח קיתונו הצר והשקיף אל הנמל רוחש התכונה שלמולו. החנות הקטנה שלו, צפופת המדפים ועמוסת מזכרות וחפצי עתיקות, הייתה אפופה ניחוח מסתורי ומזמין. הוא ממתין לתיירים כלשהם שיבואו וירכשו מפרטיו, או לפחות יתעניינו בהם ויפיגו את שיממונו.

לפתע הוא מבחין בו. טס נחושת עתיק, מגולף ומהוקצע בחן. נראה שייך לתקופה של לפחות מאות שנים אחורה. תחילה ראה רק את הטס, ולאחר מכן הבחין במי שמחזיק בו. נער צעיר. חושיו המחודדים לחשו במוחו שלא להחמיץ את ההזדמנות. טס יקר ערך שכזה עשוי להימכר בסכום עצום ורב. וזה מלבד הפרסום המשובח שהדבר יביא לחנותו השוממה...

הנער שוטט לבדו, משחק בחוסר עניין בצלחת המגושמת שבידו. זלאד'ק מסמן לו לבוא. הנער מגיע, ומקרוב אפשר להבחין בבגדיו הבלויים ובעיניו הפקחיות למדי של הנער.

"מאיפה יש לך את המגש הזה?" זלאד'ק שואל.

"מצאתי בחולות כאן", עונה הנער.

"תביא לי את זה", מנסה זלאד'ק. "ממילא אין לך מה לעשות עם זה".

"ולמה שאתן לך את זה בחינם?" הנער מתגלה כמי שאינו טיפש גמור.

"טוב", מתרצה זלאד'ק, "אתן לך עבור זה חמישה שקלים". הנער מהרהר רגע, לאחר מכן הוא פוסק את פסוקו. "לא. לא מספיק!".

זלאד'ק מבין שיש לו כאן עסק עם סוחר קטן. הוא רוכן אליו ולוחש באוזנו: "יודע מה? אתן לך מאה שקלים. אבל תביא את זה מהר!" עיניו של הנער הבהיקו לרגע בהתרגשות, אבל תכף גבר עליה הניצוץ הפקחי. אם הוא מוכן לשלם מאה שקלים, חשב, אין ספק שזה שווה הרבה יותר. "לא. בעצם אני לא מוכן למכור".

"למה?" כעס זלאד'ק ומיד התרכך. "טוב. אני רואה שאתה ילד חכם. תגיד כמה אתה רוצה ואתן לך!"

הנער חייך. "אני רוצה שתרקוד כאן מול כולם במשך עשר דקות..." זלאד'ק נשף בעצבנות. אבל המגש היה שווה עבורו יותר מכמה דקות של אי נוחות. הוא החל לרקוד ולקפץ כמי שנסתרה בינתו. התיירים שחלפו על פניו מיהרו להתרחק ולהודיע לחבריהם שלא להתקרב אל החנות של המשוגע ההוא...

לאחר שסיים את ריקודו המבייש, פנה אל הילד ותבע את המגש. הילד רק חייך חיוך נבון. "גילית לי בריקוד שלך, שהמגש הזה

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

דמוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת אדוני
הישיבה

סיפור מהיי השיבה יעקב א. לוסטיגמן

עיניו סקרו בדקדקנות רבה את הצלחת המרכזית בה
רוכזו הבלינצ'עס שהכין שמוליק הטבח במיוחד לכבוד
תחילת הזמן, ולאחר שמדד אותם במבט מעמיק, שלף
מביניהם את זה שנראה היה גדול יותר מכל היתר

עיניו של אליהו חיים נצנצו מהתרגשות: "בוודאי, זה יהיה נהדר.
אני חושב שזה רעיון טוב מאוד".

שאלו אוהב ללמוד. שלא תחשבו שהוא שקוע כל היום רק בגשמיות.
אחרי הכל הוא 'שטייגעניסט' לא קטן. מדי יום הוא כותב את השיעורים,
מסכם את הגמרא בעל פה ולאחר מכן בכתב, וכמובן מקפיד מאוד
על הסדרים. לאף אחד אין סיבה להתלונן עליו.

אחרי סדר ג' התיישבו השניים ללמוד, ושאלו ניצל את כל כושר
ההסברה שלו כדי לעזור ולסייע לאליהו חיים. התברר לו שאליהו
חיים אף פעם לא סומך על עצמו, ומפחד להסביר את הגמרא מחשש
שאולי יטעה.

אבל שאלו הוא לא אחד שמוותר. כשהוא מקבל על עצמו משימה,
הוא מבצע אותה בשלמות. הוא התקשר הביתה, והתייעץ עם אביו
המשמש כמשגיח בשיבה אחרת, כיצד יוכל להחדיר ביטחון עצמי
בלבו של החברותא החדש שלו, ופעל לפי עצתו. הוא הרבה להחמיא
לאליהו חיים על הסברות שהשמיע מפעם לפעם, ואט אט נטע בלבו
את ההבנה שהוא דווקא כן מסוגל להסביר את הגמרא, ואפילו
להתווכח על הפשט שלה מפעם לפעם.

אט אט התמכר שאלו למעמד החדש שלו. הוא הרגיש שהעזרה
לחבר, מעצימה אותו ונותנת לו הרבה מאוד סיפוק. בחדר האוכל הוא
התחיל לדאוג שגם לאליהו חיים תהיה תמיד מנה גדולה ומכובדת,
ובהמשך אפילו היה בוחר קודם כל מנה גדולה עבור אליהו חיים,
ורק לאחר מכן בחר אחת לעצמו.

כשאלהו חיים סיפר לו שהוא מתקשה להירדם בלילה כי החברים
בחדר מפטפטים עד שעה מאוחרת, ולא נעים לו להעיר להם, שאלו
עשה את הלא יאומן: הוא החליף מיטה עם אליהו חיים, ועבר לישון
במיטה שלו. 'אליהו חיים אינו מסוגל להעיר לחבריו בחדר, אבל אני
כן מסוגל', חשב לעצמו, 'עדיף שאני אשן שם, ואדע להעמיד אותם
במקום כשהם יגזימו עם הפטפטים. הוא לעומת זאת, יהנה מהמיטה
הטובה ביותר בפנימיה, בחדר בו החברים הולכים לישון מוקדם'.

בסוף זמן הקיץ, כבר היה שאלו אדם שונה לחלוטין. הוא כבר לא
מיהר להגיע לחדר האוכל, וכשכן עשה זאת, הוא היה בוחר מנה אחת
גדולה עבור אליהו חיים, ולאחר מכן היה פונה ליטול את ידיו. כבר לא
הפריע לו לקבל את המנה האחרונה שלפעמים גם היתה הכי קטנה.
כשהגיע בין הזמנים, הבחינו הוריו בשינוי הגדול שהתחולל אצלו.
הבחור שתמיד היה מתקוטט עם אחיו ואחיותיו על דברים של מה
בכך, החל לפתע לוותר להם ללא כל קושי. הוא כבר לא חייב להיות
הראשון שיקרא את הספר החדש שאמו קנתה לכבוד בין הזמנים,
וכשהמשפחה נסעה לבקר את סבא וסבתא, הוא בכלל לא חשב
להתעקש לשבת ליד החלון של האוטובוס.

גם בראש חודש אלול מיהר שאלו להתייצב בשיבה בין הראשונים,
אלא שהפעם לא לעצמו הוא דאג, אלא לחברו הטוב אליהו חיים.
בעודו עושה את דרכו בפסיעות רחבות, ובעוד גלגלי המזוודה הענקית
מתקתקים על אבני המדרכה הסדורות זו לצד זו בסדר מופתי, עלה
בלבו מאמר חז"ל: "אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא והם...".
"גם בתחילת הזמן הקודם רצתי, חפצתי להיות מהראשונים שמגיעים
לישיבה. אני עושה את אותו הדבר גם היום, אבל הכוונה שונה כל
כך. הפעם אני רץ לחיי עולם הבא...".

גלגלי המזוודה הענקית תקתקו במרץ על אבני המדרכה הסדורות זו
לצד זו בסדר מופתי. הידית הקצרה שלה נתונה היתה בידו השמאלית
של שאלו. ביד ימין החזיק בקופסת הפלסטיק העגולה, בה אחסן את
הכובע השבתי המהודר שלו, ולצדה שקית מעוצבת היטב, שבתוכה
מקופלת בקפידה החליפה השבתית.

שאלו צועד במרץ, מקווה להספיק ולהגיע בין הראשונים לשיבה.
הוא צריך לתפוס מיטה נוחה במיקום הטוב ביותר, ובמחוחו כבר דירג
את האופציות השונות, כשהוא מקווה שבסופו של דבר תהיה זו
אחת המיטות המדורגות בראש רשימת המקומות המועדפים עליו.
'אחרי שאתפוס מיטה בפנימיה', הרהר בהחלטיות, 'אגש לבית
המדרש כדי לבחור לעצמי מקום טוב, בקרבת היציאה כדי שאוכל
לצאת תמיד מהראשונים לחדר האוכל, ולא אצטרך בכל פעם לעקוף
עשרות בחורים שמשתרכים כאילו יש להם את כל הזמן בעולם'.

ה'זמן' מתחיל רק בשעות אחר הצהריים, כשהמשגיח הנערץ ייכנס
לשאת את ה'שמוס' המסורתי של תחילת הזמן. אבל שאלו אינו מאלו
שתמיד מחכים לרגע האחרון. המזוודה שלו היתה ארוזה כבר מליל אמש,
ובשעות הבוקר הוא כבר עלה על האוטובוס שהוביל אותו למחוז חפצו.
הרעיון שאולי הוא יגיע בין האחרונים ויצטרך להסתפק במקום
שאחרים השאירו לו, לא עלה בכלל בדעתו של שאלו. הוא אינו בחור
שנוהג להסתפק בפחות מהטוב ביותר. הוא אוהב לעבוד קשה ולסדר
לעצמו את החיים כך שהכל יהיה מושלם.

אחרי תפילת מנחה, עוד לפני שסיים החזן את 'עלינו לשבח', כבר
היו עומדות רגליו של שאלו על מפתנו של חדר האוכל, ורגע לאחר
מכן כבר ישוב היה במקום עליו חלם עוד מתחילת זמן החורף. עיניו
סקרו בדקדקנות רבה את הצלחת המרכזית בה רוכזו הבלינצ'עס
שהכין שמוליק הטבח במיוחד לכבוד תחילת הזמן, ולאחר שמדד
אותם במבט מעמיק, שלף מביניהם את זה שנראה היה גדול יותר
מכל היתר, והניח בצלחתו האישית. חמש פרוסות לחם נערמו לצד
צלחתו, על אף שהוא לא היה רעב במיוחד, ושלוש כפות גדושות של
סלט ירקות השלימו את המראה החגיגי של ארוחת הערב. לחמאה
וגבינה הוא כבר לא דואג, תמיד יש מאלו בשפע.

שאלו המשיך לשבת על מקומו עד שחדר האוכל התמלא. רק כך
הוא יכול היה לוודא שאכן זה יהיה המקום שלו, ולא יבוא חלילה
אחד מאותם בחורים בעלי זרוע שינסה להשתלט לו עליו.

במהלך הארוחה, בעוד הבלינצ'ע נמס בפיו, תיאר שאלו את קורותיו
לחברו הטוב שישב לצדו, והביט בו במבט מעריץ על הדרך בה הוא
תמיד יודע לדאוג לעצמו ולהיות תמיד צעד אחד לפני כולם כשזה
מגיע לקביעת חזקות או בחירת מנות מהצלחת המרכזית.

מבטו של שאלו נח לרגע על פניו הבחור שישב ממולו. היה זה
אליהו חיים, בחור שקט ועדין שעד עכשיו שאלו כמעט לא שם לב
שהוא קיים בכלל בשיבה: "קוראים לך מושקוביץ, נכון?", פנה אליו
בשאלה. "הרשקוביץ, אליהו חיים הרשקוביץ", השיב לו הבחור העדין
בקול דק ומהוסס מעט.

שאלו חש מעט רחמים על הבחור והחליט לנצל את ההזמנות כדי
לעזור לו להתערות בחברה. "תשמע, אליהו חיים, מה דעתך שאני
ואתה נלמד ביחד את הגמרא מהזמן הקודם אחרי סדר ג'?" אני רוצה
לחזור בזמן קיץ על כל מה שלמדנו בזמן החורף, כדי שכל ההשקעה
שהשקעתי לא תרד לתהום הנשיה חלילה".

יושב לו הצעיר מול הגמרא שלושה סדרים ביום, ובאזניו מהדהדות הקולות המבשרים על מתיקות הנפלאה של התורה הקדושה, אבל מה יעשה והוא יושב וממלא סדרים שלמים, ואינו חש שום מתיקות, לא כדבש ואפילו לא כתפוח.

פיתחו לי פתח • הצעד הראשון להשגת מתיקות התורה, עפ"י הדרכתם של מאורי וגדולי התורה

מה שפיך מדבר. כאשר התחלת לשתות את הטיפה המרה, האמנת שבסופו של דבר היא תהיה נעימה ומתוקה, עד שהסכמת לבלוע אותה גם כאשר היתה מרה כלענה, ואילו כשהתחלת ללמוד את התורה שעליה נאמר: "טעמו וראו כי טוב ה'", ניסית מעט ומשכת את ידיך, ולא האמנת כי בסופו של דבר תמצא את המתיקות והמאור שבה... דינך ברור, אפוא, לגהינום...
"כעת מבין אתה ידידי", סיים הנפטר, "מדוע אסור לכם לשתות וודקה?"...

כל בר דעת מגחך על טענתו האוילית של השיכור, אבל לדאבון לב, רבים מאיתנו עלולים להזדקק לטענה כזו.

ביום ההוא, כאשר נידרש לשאלה הגורלית: האם עסקנו בתורה, כשנישאל האם התורה היתה העסק שלנו, מה נענה? האם יקבלו את הטענה "ניסיתי אבל לא הצלחתי"?

"גיליתי שאין לי כישרונות לכך"!
"היה לי קשה ללמוד"!

הלא את הטענות הללו יפריכו בנקל מתוך החיים עצמם, כאשר ישאלונו: "ולדברים אחרים כן היו לך כישרונות? לשתות וודקה מרה, באמונה שתהפוך לטעימה, כן הצלחתי?"

"רעה חולה היא אצלנו, שכאשר מתעסקים אנו בצדדי השלימות של גדולינו, הננו מטפלים בסיכום האחרון של מעלתם. מספרים אנו על דרכי השלימות שלהם, בשעה שאנחנו מדלגים על המאבק הפנימי שהתחולל בנפשם. הרושם של שיחתנו על הגדולים מתקבל כאילו יצאו מתחת יד היוצר בקומתם ובצביונם.

"החכם מכל אדם אמר "שבע יפול צדיק וקם" והטפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא - אף על פי ששבע יפול צדיק מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדק היא דרך ה"שבע נפילות" שלו."

(פחד יצחק אגרות וכתבים, אגרת קכח)

לא להיכנע לקושי הראשוני

לא פעם עומדים אנו ומתפעלים ואפילו מקנאים בהתמדתם של גדולי ישראל. עובדות מדהימות וסיפורי פלא על אדירי התורה, הממחישים את עוצם אהבתם אל התורה, גורמים לנו לתהות: "איך הם מסוגלים?!". תמונתו של גדול בתורה רכון על הגמרא הגדולה וגומע בעונג דף אחר דף, מעוררת אצלנו לצד רגש ההתפעלות, גם את רגש הקנאה.

אבל האמת היא שגדולי ישראל לא נולדו כך. הם פשוט נלחמו ולא ויתרו. נלחמו ונלחמו עד שהצליחו.

המשך בעמוד הבא <<<

"טעמו וראו כי טוב ה'" (תהילים לד)

כל אחד מאיתנו ודאי משתוקק לטעום את טעמה המתוק של תורתנו הקדושה, אבל, מחדש לנו המגיד רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שגם חייבים לטעום... וכך המשיל זאת:

קבוצת שיכורים היתה מבלה את ימיה ובעיקר את לילותיה, במסבאה אפלה בקצה העיר. אלה היו יהודים שהתמכרו לטיפה המרה ומדי ערב היו נפגשים על יד חביות המשקה החרף, שופכים את פדיון יומם מול בעל בית המזיגה שמילא את כוסותיהם בזו אחר זו - עד לערפול החושים.

מובן מאליו שבצורת חיים זו, עובדת היותם יהודים באה מעט מאוד לידי ביטוי. לא שבתות ולא ימים טובים, לא מצוות ולא מעשים טובים. כך חיו את חייהם העלובים משך שנים ארוכות.

יום אחד, ישבו בני החבורה סביב השולחן, וברגע נדיר של פיקחון הזכיר אחד מבני החבורה את יום המיתה הקרב ובא. הן כבר לא צעירים הם והריהם קרבים והולכים בצעדי ענק אל דרך כל הארץ. החלו כולם לתהות, מה יתרחש שם בבית דין של מעלה ומה ייעשה בשיכורים שכמותם, ולאחר שעה ארוכה נפלה החליטו, כי הראשון מבני החבורה שיפח את נשמתו, יבוא לאחר זמן לספר להם בחלום מה אירע עמו וכיצד מתנהלים שם הדברים, בבית דין של מעלה. תקעו כף בסיפוק ותיכף ביקשו מן המוזג שימזוג להם כוס נוספת. לחיים!

חלפה תקופה ואחד מן החבורה מת. החברים שזכרו את ההסכם, ציפו בסקרנות לשמוע מחברם המת, מה קורה שם בשמים.

ואכן, לאחר ימים אחדים הופיע המת בחלומו של אחד מחבריו השיכורים, כולו חרוך ושחור כפחם.

"מה קרה לך?" שאל החבר באימה.

"אל תשאל", השיבו הלה. "זמני קצר. מלאך המוות דוחק בי. דבר אחד תמסור לכל החברים: לא לשתות וודקה. אתם יכולים להמשיך לעשות הכל, אבל בשום אופן אל תשתו וודקה..."

"מדוע?" התפלא החבר, "מה כל כך חשוב שלא נשתה וודקה יותר? הלא אתה יודע שזה עיקר חיינו..."

"יודע אני גם יודע", השיבו הנפטר. "אבל אם תשמע מה אירע עמי, תבין בעצמך. כאשר התייצבתי לפני בית דין של מעלה, שאלוני שאלה ראשונה: האם קבעתי עתים לתורה. ושם הרי אי אפשר לשקר, עניתי - לא. שאלוני: מדוע? עניתי: כי לא עלה בידי שאלוני: ניסיתי? עניתי: כן, ניסיתי אבל לא הצלחתי להתחבר. לא הצלחתי לשבת הרבה זמן מול הגמרא וזה היה מאד מתסכל.

"לאחר מכן", המשיך הנפטר לגולל בחלום, "שאלוני על מנהגי לשתות לשכרה מדי ערב. עניתי כי הייתי מכור לטיפה המרה ולא הצלחתי להתנתק מזה. ואז אמרו לי: הרי מים מרים הם אלו ואיך הצלחת לשתות מהם כל לילה? עניתי להם: ככה זה בוודקה... בהתחלה זה באמת מר, אבל עם הזמן מתרגלים ומתחילים ליהנות מן המרירות החמימה והמשכרת שלה... נענו ואמרו לי: ישמעו אוזניך

הרי שהרוצה להגיע לחיי תורה, על ידי מתיקות התורה, נדרש בתחילה להחליט החלטה נחושה - להתחיל ללמוד. גם אם עדיין לא מצא מתיקות בלימוד, גם כשיש קושי לפתוח את הגמרא ולהתחיל ללמוד יומם ולילה, בכל זאת, כך היא דרך קניית התורה. אם יעשה כן, יגיע בסופו של דבר לחיי תורה.

במושכל ראשון הדבר מופלא מן ההבנה ומן הטבע בכל ענייני העולם. שכן, אם עושה האדם פעולות בניגוד לרצונו, טבעו הוא שאינו מוצא בהן טעם. אדרבה, הוא מואס בהן ומפתח דחייה כלפיהן. כך דרכו של עולם.

לשם המחשה: מצוי שאמא מבקשת מבנה הקטן לסיים את ארוחתו. התינוק, שכדרכם של תינוקות אוהב מיני מתיקה ולא דווקא ארוחה עם מרכיבים מזינים ובריאים, אינו רוצה לאכול את המונח בצלחת. ככל שירבו לכפות עליו את אכילת המאכלים הללו, כך תגדל סלידתו מהם.

וכך גם בענייננו, מכיוון שבדברי התורה אינם ערבים לאדם בתחילת לימודו, מדוע, אפוא, תימצא בהם לפתע המתיקות?

אבל למרבה הפלא, כך היא המציאות. כאשר האדם מתחיל ללמוד תורה, בתוך זמן קצר הוא חש במתיקותה ונמשך אחריה. ואלו הם מעשים שבכל יום. בן תורה המחליט להתחזק בלימוד התורה וללמוד בשקידה, הרי שלאחר הקושי הראשוני ימצא בעצמו את הטעם הערב והמתוק שבדברי התורה.

אל ראש ישיבת תורה ודעת בארה"ב, הגאון רבי גדליה שור זצ"ל, הגיע אחד מתלמידיו, וביקש את עצתו. הוא סיפר כי ככל שניסה ללמוד עדיין איננו מרגיש מתיקות בלימודו, ובשל כך נתפס לייאוש והוא חש שאינו מסוגל להמשיך.

במקום להשיא לו עצות ולתאר באזניו את גודל המתיקות האצורה בחובה של תורה, הורה רבי גדליה לתלמיד להיכנס עמו לחדרו, שם הושיבו על יד השולחן והחל ללמוד עמו בחברותא. משך שעה ארוכה ישבו, וללא דיבורים צדדיים, פשוט למדו סוגיא בגמרא.

"אינני יודע להסביר כיצד אירע הדבר" - סיפר התלמיד לימים - "אך לאחר שעה קלה כבר פגה ממני העצבות והייאוש נמוג אט אט והלך לו. תחתיהם החלו מתפשטות בקרבי מתיקות ושלימות שאי אפשר להסביר, וכשסיימנו ללמוד, כבר הייתי מלא במתיקותה של תורה".

וכך השיב השפת אמת; כאשר נשאל על דברי המשנה באבות (פ"ו מ"ד): "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן... אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך בעולם הבא" - כיצד יתכן שהאוכל פת במלח וישן על הארץ, יהיה מאושר בעולם הזה? נתן השפת אמת את עיניו בשואל והשיב בשאלה: "כבר ניסית?..."

"וכל אשר יוסיף ללמוד כן יוסיף לחפוף ללמוד עוד. ובאהבת התורה ישגה, ויחשוב הלואי שיוכל לא לישן ולא לאכול, רק כל הימים וכל הלילות לייגע ולעיין ולשתות בצמא את דבריה"

(הגר"ח מוואלז'ין, רוח חיים פ"ו מ"א)

להפוך את המתיקות הארעית לקבועה אך זאת יש לדעת, בל נטעה לחשוב כי כל מה שנדרש הוא רק לחוש פעם אחת את מתיקות התורה, ומכאן ואילך יהיה הלומד כשיכור מינה של תורה.

אין זה כך. גם המתיקות הזו, מטבע הדברים ומתחבולתו של היצר,

הם לא התעוררו יום אחד וגילו אצלם אהבה עזה שאינה יודעת שובע אל התורה. דבקותם בתורה לא היתה מתנת שמים, אלא תולדה של עמל מתמשך ובלתי מתפשר, מתוך אין ספור מאבקים שהיו בדרך, ונצחונות גדולים וקטנים שנצחו בכוח רצונם ועמלם. גדלותם האמיתית של אדירי התורה נמדדת דווקא באותם שנים בהם רכשו את האהבה הזו בעמל ויזע, בהקרבה מתמשכת והתרוממות מתוך נפילות, שבע יפול צדיק וקם. כך הם הגיעו אל אותה אהבה שלוחשת היום בכל תרי"ג איבריהם וגידיהם.

הם הגיעו לכך כי הם לא נכנעו לקושי! הם נלחמו זמן רב על הבנת קטע קטן מן הגמרא, הם לא פטרו עצמם באמירות מכל סוג שהוא, הם נלחמו! והעקשן, טבע הגר"א, יצליח.

וזו היא הטענה שתהיה על כל מי שעסקו לא היה עסק התורה. היה עליך להילחם בכל זאת! לא לוותר גם אם קשה! אין ספק שלבסוף היית מצליח...

"ובזה הטיבו אשר דברו יגיעת ומצאת תאמין, ולא אמר יגיעת וידעת... רק 'ומצאת', לומר כי גם חלקך האבוד ממך כעת צריך יגיעה למצוא אותו".

(אלשיך משלי ב, ד)

התביעה, אם כן, על כל אחד ואחד, היא גדולה: להשקיע ולא להרפות, עד כדי שאכן כאשר יבוא למעלה וישאלוהו האם עסק בתורה, לא יגמגם בטענות אויליות, אלא ישיב בשמחה: אכן, זה היה עסקי כל ימי חיי!

וכאן הבן שואל: איך מגיעים לזה? איך אפשר להגיע למצב שהתורה תהיה העסק היחיד שלנו בעולם?

התשובה היא, אם תורתנו הקדושה תהיה מתוקה בפיו, לא יהיו עוד שאלות ותירוצים. אם התורה הקדושה מתוקה לאדם, דבר לא יזיז אותו ממנה.

הדרך לעלות מעלה

הדרך היחידה ליכות למתיקות התורה - כך שחו גדולי ישראל שליט"א - היא פשוט ללמוד.

"אין הדבר תלוי במתנת שמים" - אמר מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א - "הכל תלוי בעמל".

ואילו כ"ק האדמו"ר מצאנז שליט"א המליץ על כך את לשון הכתוב (תהלים קיט, צז): "מה אהבתי תורתך, כל היום היא שיחתי" - כיצד מגיעים לאהבת התורה? על ידי ש"כל היום היא שיחתי"! והגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל הוסיף בדרכו: "אין מרשם פלאים. פשוט להתחיל ללמוד".

"אם שמוע תשמע לקול ה' אלקיך (שמות טו, כו), אם שמוע בישן - תשמע בחדש" (ברכות מ ע"א)

ראש ישיבת חברון, הגאון רבי דוד כהן שליט"א

א. להנחיל אהבי יש

הטעם הראשון הוא: התורה, שהיא ישות רוחנית תמימה, כמו שמובא בזוה"ק (ח"ג ע"ג א) "הקב"ה ואורייתא כולה חד", אינה מעניקה את עצמה לכל התופש בה, אלא רק לאלו העוסקים בה בקביעות. וכך כתב בתפארת ישראל (אבות פ"ג מ"ח): "התורה הקדושה בת

מלך היא ולא תתן אהבתה לכל רואי פניה מיד בפעם ראשונה, ולא תגלה סודותיה רק למי שדיברה עמו פעם ושנים".

נמצא אם כן, שכל עוד לא החל האדם ללמוד כראוי, התורה עצמה מונעת ממנו את הרגשת טעמה ועריבותה, מפני שהתורה "בת מלך היא" ואינה נותנת את אהבתה לכל עובר ושב. רק לאחר שהחל האדם בלימוד התורה בדרך קבע ובכבוד ראש כראוי למעלת התורה, אזי מגלה היא לפניו את מתיקותה.

ולא עוד, אלא שמשעה שעסק בה האדם, התורה בכבודה ובעצמה מבקשת עבורו שישגי את סודותיה, וכמו שדרשו חז"ל (סנהדרין צט ע"ב) על הכתוב (משלי טז, כו): "נפש עמל עמלה לו" - "הוא עמל במקום זה, ותורתו עומלת לו במקום אחר", ופירש רש"י: "שמחזרת עליו, ומבקשת מאת קונה למסור לו טעמי תורה וסדריה, וכל כך למה - מפני שאכף - שכפף פיהו על דברי תורה".

ב. העמל - תנאי למתיקות

לפעמים, גם אם האדם אכן יקיים את אשר דיברנו עד כה, ויתחיל ללמוד כראוי, עדיין לא יגיע אל אותה מתיקות נכספת. ומדוע? מפני שאין לו ענין בלימוד התורה.

אדם שבע אינו תאב לאכול, ולכן אף אם יאכל את המאכלים הערבים ביותר - לא יהנה מהם הנאה של ממש, ולעתים אף יקוץ בהם. כך - אדם שנפשו שבעה מהנאות העולם, אינו משתוקק להנאה רוחנית, ולכן אף אם יעסוק בתורה - שהיא ההנאה הרוחנית הגדולה ביותר - לא יהנה ממנה הנאה ממש, ובודאי שלא ירגיש את מתיקותה. ולעתים, עלול הוא גם למאוס בה, חלילה וחס.

כדברים האלו כתב בביאור הגר"א על הכתוב במשלי (כז, ז): "נפש שבעה תָּבוֹס נֶפֶת, ונפש רעבה כל מר מתוק", וזו לשונו: "כאשר לא יחפוץ האדם בהגיון התורה, אז אינו טועם המתיקות, ואז תבוס נופת. אך כאשר נפשו רעבה, שמשתוקק ומתאוה לעסוק בתורה, אפילו כל מר מתוק לו, מחמת שיגע בה מאוד, וציער את עצמו עליה".

כלומר, בכדי לחוש את המתיקות, על הלומד להיות רעב ללימודו,

המשך בעמוד הבא <<<

נמוגה עם הזמן. ורק כאשר יתגבר האדם על עצמו וימשיך ללבות את האהבה הזאת, ויעמול ויתמיד ללמוד עוד ועוד, אז יצטרפו כל הרשמים שבלב ממתיקות התורה ותיקבע אהבתה בליבו, עד שברבות הימים לא יוכל עוד לעצור עצמו מלדבוק בתורה ולהתענג במתיקותה. ולא זו אף זו, גם אם יאלץ לפרוש מתלמודו לזמן מה מחמת אונס או מחמת טרדות הזמן והפרנסה, עדיין יהיה רושם אהבתה ומתיקותה חקוק בליבו לעד.

הגמרא בבבא מציעא (פב ע"ב) מספרת על רבי אלעזר ברבי שמעון שהיה אומר "שישו בני מעי שישו", ומשורש זה צמח הכינוי לתלמיד חכם: 'מילא כריסו ש"ס ופוסקים'. וידועה השאלה מדוע נקטה לשון 'כריסו' ו'מעיו' ביחס לדברי תורה, הלא היה מתאים יותר לומר שהתלמיד חכם ממלא את ראשו בש"ס ופוסקים, או את ליבו.

מסבירים בעלי המוסר, שבדומה לכרס, שגם כאשר היא מלאה ושבעה, אין המילוי הזה מתקיים לאורך זמן וכעבור זמן מה יחזור הרעב טיפין טיפין, כך גם בתורה, מילוי של מוח ולב אכן לא ניתן למלא מהם, משום שתמיד יש מקום להכניס בהם עוד ועוד דברי תורה, אבל מילוי כמילוי של כרס ניתן למלא מהם - כאשר האדם מתמלא סיפוק והנאה מנעימות התורה ומתיקותה. עם זאת, בדומה למילוי הכרס, שאינו מתקיים לעולם, גם מילוי זה ממתיקות התורה אינו מתקיים לעולם, ועל האדם לשוב ולמלא עצמו ממתיקות התורה שוב ושוב על ידי עמל תמידי בתורה.

"וכל ששבירת היצר גדולה - הזכייה גדולה, ואצל כל אדם כך הוא, כמו שאמרו חז"ל (מגילה ו, ב) "יגעתי ומצאתי", דהיינו שהדבר ישנו אלא שיש מעכב, וכששוכרים את המעכב מוצאים את הדבר, ועיקר הזכייה בדרך מציאה, על ידי שיגע ועמל ושביר את המעכב".

(מכתב מאלהו כרך ב' מאמרי התשובה)

היסוד של מכאן ואילך יערב לכם

הכלל העולה מכל האמור, שהדרך להשגת מתיקות התורה מתחילה דווקא בלימוד התורה בלא מתיקות. כלומר, יש להתחיל ללמוד על אף שעדיין אין הדברים מאירים ושמחים ועם הלימוד תבוא המתיקות.

וזאת יש לזכור, כי הקושי שיש בתחילת הלימוד הינו זמני, והוא מתבטל על ידי הלימוד עצמו.

מהתבוננות בדברי חז"ל מצאנו כמה טעמים לעניין זה. ידיעתם, תתן את ההבנה בלב האדם כי הקושי חולף כהרף-עין, וכל שעליו לעשות הוא לגשת ולהתחיל בלימודו - ותיכף ומיד תתנוצץ בו מתיקותה של תורה.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

דמוקד לבני הישיבות מיסודו של אגודת אהינו
הישיבה

הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל

לשאוף ולהשתוקק לכך. או אז, כאשר הרעב לתורה יתגבר בקרבו ונפשו תבקש למצות את עומק הדין של שנים אוחזים בטלית, הרי שכאשר ילמד את הסוגיא הזו, יהיה זה מתוך רעב וצימאון אשר - כדברי הגר"א - ממתיקים אפילו את המר, לא כל שכן את המתוק מדבש...

יש לדעת, שענין זה הוא אחד המכשולים המרכזיים בדרכו של בן ישיבה. יושב לו הצעיר מול הגמרא שלושה סדרים ביום, ובאזניו מהדהדות בנות קול חדשות וישנות המבשרות על מתיקותה הנפלאה של התורה הקדושה, אבל מה יעשה והוא יכול להעיד עדות נאמנה שבפועל אין זה כך. הנה, הוא עצמו יושב וממלא סדרים שלמים, ואינו חש שום מתיקות, לא כדבש ואפילו לא כתפוח.

אבל התשובה היא פשוטה: הוא אינו רעב לתורה ולכן לימוד התורה שלו הוא בגדר ספק 'אכילה גסה'. הוא אינו מלא שאיפה לדעת, להתעלות, ללמוד עוד ועוד, ומשכך, אין זה פלא שאין בלימודו כל מתיקות.

הדרך לרכוש את הרעב הזה לתורה, שתביא למתיקותה, מבוארת בחלק השני של ביאור הגר"א שם: "אך כאשר נפשו רעבה, שמשתוקק ומתאוה לעסוק בתורה, אפילו כל מר מתוק לו, מחמת שיגע בה מאוד, וציער את עצמו עליה". מחמת שיגע בה מאד!

אין די לשבת בנחת ושלווה וללמוד לפי מראי המקומות שהונחו לפניו, אלא יש לעמול, לעבוד קשה! לאמץ את מוחו להבין, לטרוח ולהתייגע בהבנה! כך יזכה למתיקות כזו שאפילו כל מר מתוק לו. ההשקעה בעמל התורה, מולידה אצל העמל השתוקקות עצומה, עד שנעשה אצלו כל מר - מתוק. השתוקקות זו מביאה את האדם לעריבות בלימודו, וככל שיתרבה הקושי, ותגדל ההשקעה - כך תרבה מתיקות התורה. וכפי שכתב החזון איש (קובץ אגרות ח"א, ב): "אחר העמל נפתח שער אורה חדש, אשר השכל מתענג ללא קץ". "הא למדת, שאין דברי תורה נבלעין אלא במי שהוא עייף להם" (תנא דבי אליהו זוטא, פ' יד)

ג. שתרגילנו בתורתך

מפי ראש ישיבת חברון, הגאון רבי דוד כהן שליט"א, שמענו יסוד נכבד נוסף בענייננו:

התשוקה והחשק ללימוד התורה, קיימים ונמצאים בנפש כל אדם מישראל, ולאמיתו של דבר היה עליו לחוש בהם גם בטרם החל בלימוד התורה, אלא שכל עוד לא החל האדם בלימוד התורה, נפגם טעמה בעיניו מחמת שהתרגל להבלי העולם הזה. וכך כתב בפירוש שיח יצחק (להגר"י מלצאן בעל שביית השבת) שבסידור הגר"א (על ברכות השחר, 'ותרגילנו בתורתך'): "כי הנפש הישראלית יש לה בעצם רצון ותשוקה ללימוד התורה, רק החסרון הוא מה שמרגיל בעצמו לדברים הפכיים, וכענין שאמרו חז"ל (עי' ירושלמי ברכות פ"ט ה"ה) 'אם תעזבני יום - יומים אעזבך'. כי כאשר מרגיל אדם את עצמו בדברים בטלים וליצנות, בא לו תשוקה עזה לזה, אשר לא יוכל למוש ממנה, ולהיפך הוא מי שרגיל בלימוד התורה, משיג לזה תשוקה עצומה וחשק נפלא, ועל כן אנו מבקשים 'ותרגילנו בתורתך'."

מדבריו מתבאר, שמתיקות התורה קיימת בעצם בנפש כל איש מישראל, אלא שכדי להגיע אליה צריך שירגיל האדם את עצמו

בלימוד התורה, וכשילמד ויעמול בתורה, מאליהו יתעוררו בנפשו תשוקת התורה ומתיקותה!

וכך כתב בספר החינוך (מצוה תצא): "יאמרו החכמים שרוב ההרגל הוא מה שאחר הטבע, כלומר, כי כמו שהטבע יכריח האדם למה שהוא מבקש, כן ההרגל הגדול חוזר בו כעין טבע קיים, וכריחנו ללכת בדרך ההרגל לעולם". ומרן החזון איש כתב (קובץ אגרות ח"א אגרת ח'): "אמנם לא קל הוא לקבוע לימוד שקידתו, אבל הכובד הוא רק כרגע, והקובע בהסכמה גמורה ללימודו, חיש מהר יסורו ממנו כל הכובדים, ואין עונג בעולם כשקידת התורה..."

הוסיף בזה הגר"ר יצחק ירוחם בורודיאנסקי שליט"א, שלענין זה יש תועלת מרובה שירגיל האדם את עצמו ללמוד בזמנים מסודרים וקבועים, כדוגמת סדרי הישיבה, משום שבכך הוא מקיים "שתרגילנו בתורתך", ומונע מעצמו את קושי שבירת ההרגל. אמת, יש מגדולי הדורות שהיו לומדים בלי "להסתכל על השעון", שהרי מצות לימוד התורה היא בכל רגע פנוי, אולם כאשר בא האדם לקיים "ותרגילני בתורתך", עליו להרגיל את עצמו על ידי זמנים קבועים שבהם יעסוק בתורה.

ד. באורך נראה אור

על הכתוב (תהלים לו, י): "באורך נראה אור", פירש הגר"ח מוואלז'ין (רוח חיים פ"ו מ"א): משל לאדם שנכנס לבית גנזי המלך לקבל מאוצרותיו, ומן החדר החיצוני הוא רואה חדר פנימי המואר באור יקר, וחפץ להיכנס אליו. נכנס לשם, והוא רואה חדר פנימי יותר, מוצף אור מופלא לאין שיעור, וכך הוא הולך ונכנס וככל שהוא מעמיק להיכנס, רואה הוא חדר לפניו מחדר, מואר יותר ומופלא יותר מקודמיו, וכל חדר מלא באוצרות יקרים לאין ערוך מן מהראשונים. אבל, אילו לא היה נכנס מלכתחילה אל החדר הראשון, לא היה יודע מאומה אודות האוצרות הרבים שבחדר הפנימי, ואילו לא היה נכנס אל החדר הפנימי, לא היה זוכה לראות בקיומו של החדר שלפני ולפנים, וכן הלאה.

כך הוא - מפרש הגר"ח מוואלז'ין - גם בלימוד התורה. בתחילה אין האדם יודע את גדלותה ועומקה של התורה, ומתחיל ללמוד מעט מזעיר, וככל שהוסיף דעת בדברי תורה, מגלה הוא כמה מתוקים דברי התורה וכמה רחבה ועצומה היא, וחפץ לדעת ולהשיג עוד ועוד. נמצא, ש'באורך נראה אור', באור דברי התורה שלמד

האדם, הוא מגלה אורות נוספים ועצומים.

מעתה מתבאר, שכל עוד לא התחיל האדם לעסוק בתורה, עדיין לא הרגיש כלל את מתיקותה, ועדיין אין לו מושג על אוצרותיה. אולם כשיתחיל ללמוד ולחשוף את אוצרותיה, מיד ירגיש את אור התורה, ויתעורר בלבבו הרצון להוסיף ולהשיג מדברותיה, עד ששאיפתו היחידה תהיה ליכנס חדר לפניו מחדר בעסק התורה

מתיקות התורה

- "אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבת בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה'..."

חשיבות יתירה נודעת להכרת אוצרותיה של תורה, גם קודם השגתם בפועל, וכפי שסיפר מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, שעם כל בניו למד את כל הששה סדרי משנה עוד קודם בר-המצוה שלהם, ועם אחד מהם אף למד דף גמרא מדי יום, והספיקו לגמור את כל התלמוד בבלי קודם הגיעו למצוות. "אינני יודע כמה הם זוכרים מזה" - אמר מרן שליט"א - "אבל רצייתי שהגמרות לא תהיינה זרות להם. שתהיה להם ידיעה בכל העניינים".

ה. לשבור את הפחד הדמיוני

ישנם כאלו, שבשעה שהם ניגשים ללימוד התורה, מתעוררת הרגשת קושי בלבם, והם חוששים להתחיל בלימודם. אולם אם תשאלו אותם "היכן היא בדיוק נקודת הקושי"? לרוב לא ידעו להשיב על כך.

וכי קשה ללכת כמה פסיעות לבית המדרש, ולזכות בשכר הליכה? לא, אלא אם כן מדובר בזקן המתהלך על משענתו... האם קשה לשבת על יד הספר הסגור? בודאי שלא. לפתוח את הספר? אין קל מזה. מעתה מה טורח יש לקרוא את הכתוב, האם אינו יודע לקרוא?! אכן, בודאי שבהמשך הלימוד יש יגיעה ועמל בהבנת הדברים לעומקם, בהתגברות על הנטייה לשטחיות ובליבון הדברים באר היטב. אולם לרוב קושי זה כלל איננו מרתיע את האדם מהלימוד, אדרבה, הוא נחשב בעיניו לאתגר מהנה!

מתברר אפוא, כי הקושי הגדול הנדמה ללומד בטרם החל ללמוד, איננו אלא דמיון שוא. היצר הרע מתאר בלב האדם כאילו לימוד התורה הוא צוק גבוה ובלתי ניתן למעבר, בעוד שלאמיתו של דבר מדובר בפעולות פשוטות למדי, שאין כל קושי בעשייתן.

מה שמוטל על הלומד הוא - לשבור את המחיצה הדמיונית שהוצבה לפניו. בדמיונו מראה לו היצר חששות ופחדים המרתיעים אותו ומונעים ממנו לחוש במתיקות התורה. אולם אם ידחה אותם מעליו וייגש ללימודו, הרי מיד כשיפתח את ספרו ויתחיל ללמוד, יגוזו כולם כרגע, ולשמחתו יגלה כי אכן אין שמחה כשמחת התורה, וכל חששותיו כלא היו.

ו. יהב חכמתא לחכימין

טעם נפלא נוסף מצינו בדברי הגמרא (ברכות נה ע"א): "אין הקב"ה נותן חכמה אלא למי שיש בו חכמה, שנאמר (דניאל ב, כא) 'יהב חכמתא לחכימין ומנדעא לידעי בינה'... דכתיב (שמות לא, ו) 'ובלב כל חכם לב נתתי חכמה'".

נמצא, שבטרם התחיל האדם ללמוד, אין הוא זכאי כלל לחכמת התורה ואף לא יחוש בעריבותה, שהרי אין הקב"ה נותן חכמה

אלא 'לחכימין', למי שיש בו חכמה. רק לאחר שהתחיל בלימודו, אז זוכה הוא ל"הביאני המלך חדריו", למתנת שמים של חיבור לתורת ה', כמו שאמרו בגמרא (ע"ז יט ע"א): "בתחילה נקראת על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו, שנאמר (תהלים א, ב) 'בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה'".

הוסיף ואמר לנו הגאון הגדול רבי אריה פינקל זצ"ל, כי מכיון שמתיקות התורה מגיעה מכח החיבור לתורה ה', "כי ה' יתן חכמה - מפיו דעת ותבונה", על האדם להכיר את ערך התורה ולדעת את חשיבותה. יש להתבונן במושגי היסוד של אמונת ישראל: לדעת שהעולם נברא בשביל התורה, להבין את מיעוט ערכם של ישראל לפני יציאת מצרים ואת הדרגה אליה התרוממו במתן תורה, ולהתבונן שוב ושוב מה הם 'תורת אמת' ו'חיי עולם'...

וכך שח לנו הגאון הגדול רבי יצחק שיינר שליט"א:

אף אם יאכל האדם מאכל משובח באיכותו ונפלא בטעמו, אם יבלע אותו בבת אחת, לא יחוש כל טעם. כשרוצה האדם לחוש בטעמו של מאכל, נוהג הוא להשהות את בלעו בפיו, כדי להתענג על מתיקותו.

כך גם בדברי תורה. אם חפץ האדם להרגיש את מתיקות התורה, לא ילמד באופן של 'חטוף ואכול' לגרום ככל שיותר, אלא ילמד לאט ובמתניות, כדי לתת לטעמים המתוק של דברי התורה להיכנס אל נפשו.

אין בכך משום סתירה למה שאמרו חז"ל (שבת סג ע"א): "ליגמר איניש, והדר ליסבר", שכן אין כל שייכות בין קצב הלימוד ובין צורתו; אף כאשר לומדים מתוך הבנה והסבר, יש מהלומדים שממהרים ביותר, כביכול אינם חפצים אלא לסיים את הענין או המסכת. חיפזון זה איננו מוסיף מאומה להספק ופוגם מאד בטעמו של הלימוד. אדרבה, יש ללמוד מתוך אוירה של נחת ושמחה, בידיעה כי כל תיבה מדברי התורה הם האושר האמיתי לנצח נצחים.

"ומתוק האור וטוב לעינים לראות את השמש" (קהלת יא, ז) - "מתוק הוא אורה של תורה, ואשריהם תלמידים שעניניהם רואים הלכה מלובנת ומחוורת על בוריה" (רש"י)

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

צריך עיון

בביאור הלכה סי' תפ"ט ס"א הביא פלוגתת ראשונים ואחרונים אי שייך שומע כעונה בספירת העומר בדבריו שם נראה דהנידון הוא בהא דאיתא במנחות דף ס"ה ע"ב: "ת"ר וספרתם לכם שתהא ספירה לכל אחד ואחד" אם נכלל בזה גם דכל אחד מחויב לספור בעצמו ולא שיצא ע"י ששומע מפי אחרים עיי"ש.

וצ"ע מה שייכות איכא לדין שומע כעונה הלא האי דינא נאמר בכל מקום שיש דין אמירה או קריאה וכד' כגון ברכות והלל אבל ספיה"ע אינו דין של אמירה אלא בעינן לספור ספירת העומר ואיך יצא בשמיעה.

תשובות והערות יש לשלוח לפקס מסמפרו: 077-555-8983 | יש לציין בכתב ברור את שם השולח, כתובת ומספר טלפון.

רחוק, ולכן חז"ל הביאו את כל העצות ויתכן שמנאום בסדר הזה משום שק"ש ות"ת זה העצה המועילה לרוב. אמנם לא משמע כן כ"כ בלשון הגמרא.

הבחורים החשובים יהודה שמעוני, דוד והב, יחזקאל פרידמן, שמואל גרינוולד, ישראל מאיר כץ, א.ב.ר.ב. י.ש. ועוד כתבו בשם ר"ש קצנלנבויגן והבה"ח י.ש. כתב בשם השפתי חכמים, ש"יזכיר לו יום המיתה" לבד אינו מועיל כלום ואדרבה זה רק יעציב אותו או יגרום לו לחטוא ורק כשזה בא אחרי עבודת ק"ש ות"ת אז "יזכיר לו יום המיתה" מועיל לו שהוא מקרבו לתשובה, ומשו"ה קודם ילמד תורה ואחר כך יקרא ק"ש ואז הזכרת יום המיתה מועילה שיחזר על ידיה בתשובה.

הבחה"ח ד.ש. ויהודה שמעוני כתבו דהזכרת יום המיתה גם שהיא העצה היותר מועילה שאם כל העצות האחרות לא הועילו עדיין יש לה כח מ"מ חסרונה הוא שהיא בגדר עצה ואינה עבודה עצמית כי ת"ת וק"ש הם עבודה על הפנימיות של האדם שהם הופכות אותו ליותר עובד ה' וא"כ הם עדיפות על הזכרת יום המיתה שהיא לא תהליך שבונה את האדם אלא הוא רק עצה להימנע מעבירה.

הבח"ח דוד יואל איינפלד הציע שאפשר לדרוש את הגמרא דבאמת כל העצות כולם הם על הבחינה של משכהו לבית המדרש והיינו על עסק לימוד התורה שזה העצה להינצל מהיצר, וק"ש הכוונה שלימוד התורה יעשה מתוך יראת שמים וכמו שכבר רמזו "מאימתי" קורין את שמע בערבית והיינו שק"ש צריכה להעשות ע"י "אימה ויראה" וכן יזכיר לו יום המיתה הכוונה שלימוד התורה יהי בבחינת "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" ונאים הדברים, וכן איתא ב"ישמח ישראל".

כמו"כ נשלחו תשובות רבות נוספות למערכת, אנו מתנצלים בפני אלו שתשובותיהם לא הספיקו להיכנס לגליון זה ואי"ה עוד חזון למועד לפרסמם...

בהגרלה על שני כרכים משנה ברורה בהוצאת 'דרשו' זכו:
הבה"ח ישראל מרדכי שפרינצלס ישיבת ויז'ניץ אלעד.
והבה"ח אברהם חיים פרנקל ישיבת דמשק אליעזר ויז'ניץ.

תשובות לצריך עיון מהגיליון הקודם:
בגמרא ברכות דף ה' ע"א איתא: "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע נצחו מוטב ואם לאו יקרא קריאה שמע ואם לאו יזכור לו יום המיתה". עיי"ש וצריך אם הזכרת יום המיתה היא המועלת ביותר, מדוע לא יזכיר יום המיתה מיד בלא צורך לבדוק. וצ"ע.

הבחורים החשובים ישראל מרדכי שפרינצלס, יחזקאל גלינסקי, י.ד.א. חיים כהנא יוסף יצחק לוינסקי, ישראל אלחדד ופנחס כהן, תירצו דהה"נ שיזכיר לו יום המיתה היא העצה החזקה ביותר, אבל מצד שני כשאדם נזכר ביום המיתה יש חשש שזה יגרום לו לירידה ולעצבות ומשום הכי העדיפו חז"ל את בדרכים האחרות ורק אם אין ברירה ישתמש בעצה של "יזכיר לו יום המיתה".

באופן דומה כתבו הבה"ח שלמה שמשון שכטר, ד. רוזנר, אלימלך בעק, מיכאל גרשביץ, יהודה שטרן, שמואל דוד דרינפלד ואברהם חיים פרנקל, דמכיוון שהזכרת יום המיתה יכולה לגרום לעצבות העדיפו חז"ל את דרך עבודת ה' בשמחה ע"י ק"ש ותלמוד ותורה ולא דרך עבודה שהיא ע"י עצבות של הזכרת יום המיתה וכן הביאו מה"עין יעקב". הבה"ח בערל פולק, הביא כיו"ב גם מכ"ק מרן אדמו"ר ה"ישועות משה" מויז'ניץ זיע"א.

הבחורים החשובים רפאל כהן יחזקאל גלינסקי אריאל נקה משה שטרנליכט, יצחק שפירא, ישראל ניר ומאיר גבאי, כתבו דק"ש ות"ת הם בבחינת תשובה מאהבה שהיא תשובה יותר עליונה שע"י עוונותיו נהפכות לזכויות, והזכרת יום המיתה היא בבחינת תשובה מיראה שהוא תשובה בדרגה פחותה ומשום הכי רק אם כשרואה שאינו מצליח לבוא לידי תשובה מאהבה יעשה תשובה לכה"פ מיראה, ואע"פ שכאן עוסקים ביצרו מתגבר עליו והוא קודם החטא מ"מ כמו דבתשובה עדיף תשובה מאהבה גם בהימנעות מהחטא בוודאי שעדיף ההימנעות מאהבה ולא מיראה. עוד כתבו לתרץ הבה"ח רפאל כהן, בערל פולק, יהודה שטרן, שלמה טלדנו, שלמה שמשון שכטר, אפרים ליבוביץ, אליעזר כהן ועוד. דג' הדרכים אינם זו למעלה מזו אלא הם דרכים שמתאים כ"א לאיש אחר יש שמתאים לו העבודה של ק"ש ויש שמתאים לו עבודה של ת"ת ויש שמתאים להם הדרך של "יזכיר לו יום המיתה" ואדרבה יש שיום המיתה רק יחליש אותם משום שהוא

"ברוב המקרים אנחנו אפילו לא יודעים באיזו ישיבה לומד הבחור. הקו הוא אנונימי לחלוטין, ואנחנו לא שואלים את הפונים אלינו שאלות שעלולות לזהות אותם או את הישיבה בה הם לומדים"

לרגל תחילת זמן הקיץ, שוחחנו עם הרה"ג שאול מילר, איש הינוך בעל ניסיון עשיר בעבודה עם צעירים, וחבר בצוות המשיבים ב'מוקד הישיבה' השאלות, העצות, הבעיות והפתרונות: "כל בחור צריך לפעמים אוזן קשבת ויד מכוונת"

יעקב א. לוסטיגמן

"והבעיות הן בכל התחומים, כולל כולם. זה מתחיל מבחור שמרגיש שהוא מאבד את החשק ללמוד, ונגמר בבחורים שמרגישים מיואשים ושחושבים שאין להם עוד תקווה בעולם הישיבות. לפעמים זה בחור שקשה לו מאוד לקום בבוקר, ולפעמים קשיים חברתיים כמו בחור שאין לו חברים או כזה שיש לו יותר מדי חברים והוא נסחף אחריהם פעם אחר פעם. לא פעם מתקשרים אלינו גם בחורים שמבקשים שנעזור להם לעשות סדר בראש כשזה נוגע לשידוכים, והם מתלבטים איזו החלטה לקבל.

"האמת שההתמודדות של הבחורים, זה הדבר הכי טבעי ונורמלי בעולם. בחור שיש לו סדר יום עמוס ומאתגר בישיבה, וצריך גם להסתדר עם חברי חדר בפנימייה וחוזר הביתה רק פעם במספר שבועות, לפעמים מרגיש שקשה לו קצת עם כל הלחץ ודרישות הגבוהות שהוא דורש מעצמו ושהחברה דורשת ממנו".

עם פתיחת זמן הקיץ בישיבות הקדושות, תוגברו קווי הטלפון ב'מוקד הישיבה', במשיבים נוספים, אברכים בעלי ניסיון עשיר בשדה החינוך, שיושבים מדי ערב על יד הטלפונים במוקד הישיבה, ומשיבים לרבות פניות בשנה, במגוון רחב של נושאים העולים מחיי היומיום של בחורי ישיבות מכל הגילאים ומכלל המגזרים. אחד המשיבים במוקד, הוא הרה"ג שאול מילר, בעל ניסיון עשיר בחינוך, ופעיל מאוד בתחום הטיפול בנוער מתמודד במסגרות שונות. שוחחנו עם הרב מילר על המוקד והפעילות שמבצעים האברכים החברים בו, והרי לפניכם היריעה המלאה.

• מי הם למעשה הבחורים שפונים ל'מוקד הישיבה'? צעירים? מבוגרים? בעייתיים? בחורים נורמטיביים? ובכלל, מה גורם להם להתקשר ל'מוקד הישיבה' ולשוחח עם המשיבים על הבעיות שלהם?

מתקשרים בחורים מכל הגילאים, מכל המגזרים ומכל הרמות, מכל עולם הישיבות, יש בחורים שהם בני עליה של ממש, שמחפשים להמשיך ולהתעלות וזקוקים למעט הכוונה, יש כאלו שיותר קשה להם והם יותר מתמודדים עם האתגר של להיות "ישיבע בוחער". ישנם בחורים שנחשבים למובילים בחברה ויש כאלו שיש להם קשיים, אבל ניתן לומר שהמתקשרים הם מכל גווי הקשת בעולם הישיבות.

• מה הן סוג הבעיות שבחורים מתקשרים כדי לשוחח עליהן?

"קודם כל חשוב לומר שלא תמיד מעלים בעיות. הרבה מאוד משיחות הטלפון שאנחנו מקבלים לא קשורות בכלל לבעיה ספציפית כזאת או אחרת, ולא תמיד אנחנו מתבקשים לייעץ או לספק פתרונות. פעמים רבות בחורים מתקשרים כדי לשתף מישהו במה שעובר עליהם, לפרוק מהלב דברים שקצת מכבידים עליהם ושהם מתביישים לדבר עליהם עם מישהו שמכיר אותם. לפעמים מדובר בבעיות 'קטנות' יחסית כמו בחור שלא מרוצה מהחברותא שלו ולא נעים לו להחליף חברותא באמצע הזמן או שהוא לא מצליח למצוא חברותא אחר. אפילו דברים שהם בסטנדרט של חיי הישיבה עולים כאן, בחור שמתלבט לגבי דרך הלימוד את תוכן הלימוד שלו בשעות בין הסדרים וכדו'.

"כמובן שישנם גם מקרים של בחורים שמתקשרים כשהם מרגישים שהם נמצאים במצוקה ויש להם קושי מיוחד. גם במקרים אלו אנחנו משתדלים לעזור בסייעתא דשמיא.

• על כל שאלה יש לכם תשובה?

"העניין הוא שלא תמיד צריך תשובה. אדרבה, בדרך כלל אין צורך לתת תשובה. כל מה שאנחנו צריכים זה לעזור לבחור לנתח את המצב עם הניסיון שיש לנו, ובסייעתא דשמיא אנחנו מסייעים לו לראות את המעלות והחסרונות של הצדדים השונים. בדרך כלל הבחור לבד כבר מקבל את החלטה הטובה ביותר עבורו, כשאנחנו רק עומדים מהצד ועוזרים לו לחשוב בצורה ישרה, בלי להתבלבל מהפרטים הרבים ומהרגשות שסוערים בלבו.

"בחלק גדול מהמקרים אין בכלל צורך בפתרון. כל מה שהבחור צריך לשמוע זה את האמת: שהוא לא היחיד שמתמודד עם הקושי הזה, ושהוא חווה תהליך נורמלי שכל בחור ממוצע חווה אותו. הרבה פעמים זה לבד מוריד את כל הלחץ, ומאפשר לבחור להתמודד בצורה טובה יותר עם המצב הקיים.

"ישנם מקרים שבהם המשיבים במוקד כן צריכים לייעץ, והם עושים זאת מתוך הניסיון הרב שיש להם בתחום החינוך, אחרי אלפי שיחות עם בחורים שחלקם מתמודדים עם אותן בעיות בדיוק. אנחנו קצת מכוונים את הבחור, ובדרך כלל זה מספיק בשבילו כדי להיחלץ מהמצוקה ולהתקדם הלאה בחיים".

• קורה שבחורים מתקשרים לעדכן אתכם שהבעיה עליה שוחחו

אתכם אכן נפתרה?

"בהחלט. לא פעם ולא פעמיים. אנחנו לא מצפים שבחור יתקשר

המשך בעמוד הבא >>>

כמה אחים יש לו ואם הוא הבן הגדול או הקטן במשפחה, אבל שום דבר שיגרום לו לחשוף את זהותו. זה מביא תועלת גדולה כי לפעמים קשה לבחור להיחשף, ואם הוא חושש שידעו מי הוא, הוא מקמץ בפרטים ולא חושף את הבעיות במלואן. אם בחור כן רוצה לשתף אותנו ולספר לנו באיזו ישיבה הוא לומד, אין לנו בעיה עם זה, אבל אנחנו מעצמנו לא שואלים שאלות כאלו. האנונימיות היא כלי מאוד מאוד חשוב בעבודה שלנו, ואנחנו שומרים עליה מכל משמר."

• ואיך באמת מתייחסים למוקד בעולם הישיבות? המשגיחים וראשי הישיבות מודעים לפעילות שלכם?

"כל איש חינוך שקשור לעולם הישיבות מודע לפעילות שלנו, וכולם מברכים עליה ב"ה. אנחנו הרי לא באים להחליף את המשגיחים ואת אנשי הצוות החינוכי בישיבות הקדושות. זאת לא המטרה שלנו. אדרבה, אנחנו באים לעזור ולסייע במקרים שבהם הם לא יכולים כי הבחור מתבייש לדבר איתם על הבעיות שלו, או כי הבחור לומד בישיבה עם הרבה מאוד בחורים, כך שאין כמעט קשר בין הבחורים לאנשי הצוות.

"בסופו של דבר, כל איש חינוך רוצה בטובת התלמידים שלו, ומאחר והוכח ש'מוקד הישיבה' מסייע לאינספור בחורים באופן שוטף ועקבי, התגובות של ראשי הישיבות והמשגיחים הן חיוביות מאוד, והם מברכים על הפעילות הברוכה הזאת."

לעדכן, כי 'מוקד הישיבה' באמת נועד רק לבחורים ולא עבורנו. אבל אם בחור מחליט לעצמו לעדכן אותנו שב"ה הצלחנו לעזור לו, זה בהחלט נעים לשמוע. רק לפני כמה ימים התקשר בחור וסיפר לאחד המשיבים שמשפט שהוא אמר לו תוך כדי שיחה, שינה לו את החיים לטובה ב"ה. היה גם מקרה בו בחור התקשר והזמין את אחד האברכים מהמוקד לחתונה שלו, והודה באוזניו שאלמלא העזרה שהוא נתן לו באמצעות השיחות הטלפוניות, הוא לא היה מגיע להיכן שהגיע."

• האם קורה לפעמים שאתם מנסים לסייע לבחור והעצה שנתתם לו, לא עזרה לו כפי שציפיתם שיקרה?

"בוודאי. היו מקרים רבים בהם דיברנו עם בחור וחשבנו על כיוון מסוים, ולאחר שהוא ניסה להתקדם בדרך עליה חשבנו יחד אתו, הוא מתקשר שוב ומספר לנו שזה לא עבד. כשזה קורה אנחנו מלבנים שוב את הנושא, לפעמים צריך לנסות מספר פעמים עד שמצליחים, להחליף כיוון או להתייחס לנושאים שבפעם הראשונה לא נחשפנו אליהם וכדו'. לפעמים שיחה אחת מספיקה, ובמקרים אחרים הבעיה נמשכת תקופה מסוימת, והבחור רוצה ליווי לתקופה ארוכה יותר. יש בחורים ששומרים על קשר אפילו במשך כמה שנים."

• יש לכם קשר גם עם הישיבות בהם לומדים הבחורים שמתקשרים ל'מוקד הישיבה'?

"לא רק שאין לנו קשר עם הישיבה של הבחור, אלא שברוב המקרים אנחנו אפילו לא יודעים באיזו ישיבה הוא לומד. הקו הוא אנונימי לחלוטין, אף בחור לא חייב להזדהות ואנחנו גם לא שואלים אותו שאלות שעלולות לזהות אותו או את הישיבה בה הוא לומד. השאלות שלנו כלליות בלבד, כמו הגיל של הבחור, אם הוא לומד בישיבה חסידית, ליטאית ספרדית וכדו', לפעמים

מרגלא בפומייהו

"עיקר העבודה היא הפניה אליו יתברך ובקשת קרבתו כפי הדרכים אשר חקק לנו להיות מתקרבים לו ומתדבקים בו"

(רמח"ל - דרך ה')

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': **073-7078388**

בין השעות 7:30 ל- 10:30 בערב ★ שיחת חינם

לעבור באחת לסדר יום מחייב עם זמנים קבועים, זה כנראה לא פשוט עבור חלק מהבחורים. מתחושת שחרור שמלאה את לבם בימי בין הזמנים, כבד להם פתאום לעבור למצב מחייב

שירליק
052-7181253

בטוחני, שמי שעברו עליו ימי בין הזמנים מאורגנים עם תפילה בזמן קבוע, וזמן לימוד עם חברותא קבועה ובמקום קבוע, בוודאי שיקל עליו יותר להתחיל את הזמן החדש בהתעלות ובהתרוממות. אך אל תפלו ברוחכם, יש עדיין מה לעשות גם בזמן כזה, כולם עומדים כעת על קו הזינוק, קו ההתחלה. תחילתה של דרך ארוכה שלא עומדת להיגמר לעולם, מסלול עליה במעלות התורה והיראה, מסלול של טיפוס מתמיד בסולם העולה בית ק-ל. בפני כולם עומדת כרגע הזדמנות מיוחדת להתחיל מחדש, ורגע ההתחלה הוא הרגע המכונן, הוא הרגע בו אנו צריכים להשקיע את כל מרצנו וחשקנו, כדי שההמשך יהיה פורה ומוצלח, אם ברגע זה נשים לב לדברים החשובים באמת, ללמוד ביתר חשק וביתר עוז, למלא את כל הסדרים בצורה הטובה ביותר, להשקיע אך ורק בדברים הרוחניים המסובבים את סדר היום שלנו, או אז גם ההמשך יהיה כך, וכל הזמן כולו יהיה חטיבה אחת של הצלחה מתמדת, המסלול כולו יהיה רצף אחד ארוך של הצלחות קבועות.

אבל אם חלילה ברגע חשוב זה – רגע ההתחלה, יאמר הבחור לעצמו: כמה קשה להתחיל מיד אחרי 'בין הזמנים' במלוא המרץ, לאט לאט ניכנס אל העניינים. הוא אף יצדיק את טיעונו שהרי כדאי לעשות זאת בהדרגה, כדי שלא אשבר מהר מדי, מחשבות פסולות אלו יביאו אותו היישר אל מציאות אחרת ושונה לגמרי, מיד הוא יראה איך הוא מזנב אחרי כל חבריו ולא מצליח להגיע אל מה שהוא באמת מסוגל. מהר מאוד הוא ישים לב שהוא פספס את רגע הזינוק, רגע חשוב כל כך, רגע שיש בו את כל הסגולות הטובות כדי להצליח בהמשך הדרך, רגע בו כל הישיבה מתאחדת למטרה אחת ויחידה – שטייגען! שטייגען! ושטייגען!!

רש"י (שמות יט ה) עה"פ 'ועתה אם שמוע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ' כותב כך: ועתה אם עתה תקבלו עליכם, יערב לכם מכאן ואילך, שכל התחלות קשות, נשאלת השאלה הרי ההיפך מקשה הוא קל, א"כ רש"י היה צריך לכתוב מכאן ואילך ייקל לכם, ומדוע כתב מכאן ואילך יערב לכם, והרי מתיקות ועריבות אינם ההיפך מקוש? אלא התשובה היא, שאכן אף אחד אינו מבטיח שזה יהיה קל בהמשך, אבל זה יהיה מתוק, אכן ההתחלה קשה ואלי גם ההמשך לא יהיה קל, אבל הוא בהחלט יהיה מתוק וערב, כי אם בתחילת הדרך התחלת טוב, עם כל החשק וכל המרץ, אזי ההמשך יהיה ערב ומתוק, כי אתה תחווה את ההצלחות, ותזכה לעלות מעלה מעלה ולמלא אחר כל שאיפותיך הנעלות.

הבה נשכיל לגלות את ההזדמנות החד פעמית העומדת לפתחנו, ניקח את התנופה החזקה ביותר בקו הזינוק, ובעזרת ה' השנה כולה תהיה התחלה אחת ארוכה, וכל רגע ורגע יהיה זינוק מעולה לקראת הרגע הבא.

אין זה סוד שהאווירה בעולם הישיבות בתחילת זמן היא אווירה של חיזוק, רוב הבחורים באים עם שאיפות וחלומות להצלחה והתעלות, אך השאלה כנראה נשאלה ע"י בחורים שמרגישים אחרת. הם הביעו את רצונם העז להיות חלק מאותה אווירה ומאותו חיזוק מרומם של תחילת זמן, אבל הניתוק מימי בין הזמנים, הוא כנראה משימה קשה עבורם.

לאחר ימים רבים בהם סדר היום מקל, לעבור באחת לסדר יום מחייב עם זמנים קבועים, זה כנראה לא פשוט עבור חלק מהבחורים. מתחושת שחרור שמלאה את לבם בימי בין הזמנים, כבד להם פתאום לעבור למצב מחייב.

חשתי שרגש נוסף צף שם מתוך השאלה, והוא, שמלבד עצם הקושי שהם לא מצליחים להתחזק, הם גם מרגישים בודדים להיות בכזה מצב, בדיוק בימים כאלו שרוב בני הישיבה הם במצב הפוך לחלוטין.

בחורים נפלאים!

נפתח במשל: הם עמדו שניהם על קו הזינוק, טרם החלה תחרות הריצה ביניהם, שניהם מלאי מוטיבציה לנצח בתחרות הזו, כל אחד מהם בא עם משנתו הסדורה לריצה טובה יותר, מחשבות מתרוצצות במוחם על מה שהם עשויים להרוויח אם הם ינצחו, הנה כל מרצם, אונם והונם שהשקיעו כדי להגיע לאן שהגיעו, יבוא לידי ביטוי בדקות הקרובות.

סוף המרוץ, וכולם הופתעו, דווקא הטוב מבין השניים, זה שהשיג עד עתה כמעט בכל תחרות, לא הצליח להגיע בתחרות זו ראשון אל קו הגמר, על אף שהשקיע יותר מחברו בהכנות לקראת המרוץ. דווקא חברו הפחות טוב ממנו ניצח.

השערות רבות היו לקהל המתפלא, אולי אינו חש בטוב היום? אולי הקהל הגדול שצפה בו קצת ריגש אותו והוא נכנס ללחצים מיותרים? שמא נפגע ברגלו טרם המרוץ? אך המומחים שביניהם הבינו מיד את אשר קרה: אמנם הוא יותר טוב מחברו, אבל חברו המנצח השקיע בנקודת הזינוק, הוא לקח תנופה טובה יותר, הוא ריכז את כל מחשבותיו ותנועותיו לרגע ההתחלה והבין שההתחלה קובעת, וככל שישקיע ברגע הזינוק כך יצליח יותר בהמשך הדרך, ולכן כבר בתחילתו של המרוץ הצליח להקדים את חברו, וכך לאורך כל מסלול הריצה הוא זכה בעליונות של כמה מטרים טובים על פני חברו.

ועכשיו נחזור להשיב על השאלה החשובה שהצגנו בפתח הדברים: העצה הראשונה להתמודדות זו עם הקשיים של תחילת הזמן, היתה צריכה להיאמר יותר מוקדם, לפני היציאה לבין הזמנים, שהרי 'חכם עיניו בראשו', ואם בימי בין הזמנים לא היינו מנותקים כל כך מסדר יום מחייב מעט, היה לנו הרבה יותר קל להתחיל את הזמן.